

Francisco Xavier Godo

LA CLÍNICA

DEL

EMBUT

COMEDIA

EN TRES ACTES

Y

EN PROSA

ORIGINAL

Preu: 2 Ptas.

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

LA CLÍNICA DEL EMBUT

LA CLÍNICA DEL EMBUT

Comedia en tres actes y en prosa

ORIGINAL DE

Francisco Xavier Godó

*Representada per primera vegada
en el Teatro Catalá (Romea), la nit del 22 de Desembre
de 1908*

BARCELONA

Imprempta «LA INDUSTRIA», de MANEL TÀSIS
Carrer de Tallers, 6, 8 y 10

1909

A n'en
Joaquim Durán y Albert

Estimat amic: La teva acció generosa, aquell teu acte de noblesa en ocasió de la mort de mon malhaurat germà Lino, no 't fou agrahit per mon nebot, qui ni vuy anomenar. Qué hi vols fer? L' olm no pot donar peras. Y si las bonas accions donan la mida de la grandesa d' ánima de qui las practica, la donan també de la petitesa de sentiments de qui, essentne beneficiat no las sab reconeixer.

Mes jo te l' agrahexo aquell teu acte de desprendiment. Y te l' agrahexo no sols en nom propi, sino en el de mon malhaurat germá. Y encar que sigui poc p' el que tu mereixas l' endressa d' una meva obra, accepta la d' aquesta com á desitj de que 's perpetuhin la teva bona memoria y l' afecte entranyable que 't porta ton paísá y amic

Francisco Xavier Godo

REPARTIMENT

PERSONATJES

ACTORS

REPARADA, 50 anys, mare de. . .	D. ^a Montserrat Faura
MARIETA, 22	» Antonia Vallvé
AMELIA, 23	» Mercé Ferrer
SOFÍA, 25	» Antonia Baró
DON PAU, 60.	Don Iscle Soler
RAFELET MAL-CAP, 28.	» Joan Torelló
MANELET CAPVUIT, 26	» Avelí Galcerán
MOSSEN FRANCISCO, 40.	» Joaquim Viñas
SENYOR RAFECAS, 60	» Domingo Aymerich
DON RÚSTIC, 50.	» Alexandre Nolla
L'HOME DE LA FLAUTA, 40.	» N. Mer
UN MUNICIPAL, 45	» Joseph Vives
UN BOMBERO, 35	» Jaume Capdevila (fill)

Camàlics.—Un comparsa que toca un manubri.

DIRECTOR ARTISTIC: D. H. Goula

L'ACCIÓ A BARCELONA

ÉPOCA PRESENT

Dreta y esquerra del actor

Es propietat de l'autor. Quedan reservats tots els drets y fet el dipòsit que marca la llei.

ACTE PRIMER

Saló d'una casa de dispesas; decent, pero modest. Porta al fons y dugas á cada costat. Al angul de la dreta un balcó que dona á un cel obert. Una taula al mitj. Cadiras y demés mobles corresponents. Damunt de la taula un diari. A la dreta de la porta del fons un quinqué que reposa en un ferro circular. A l'esquerra, al mitj de la paret, dos claus de ganxo.

ESCENA PRIMERA

Reparada y Mossen Francisco

- M. FR. Convingui ab mi, senyora Reparada, qu'una persona com cal no pot viurer á casa de vosté!
- REP. No digui aixó.
- M. FR. Quan el senyor Vicari de Cadaqués va recomanarm'aquesta casa va dirme qu'aquí no hi havia mes que sacerdots y un estudiant de medicina que cada día deya el rosari.
- REP. Deu ferse cárrech de que d'aixó fa dos anys y qu'els hostes cambian sovint.
- M. FR. Si senyora; pero vosté no hauria d'admetrer á certa gent. ¿Vol que passém revista?
- REP. No s'amohini.
- M. FR. Comensant p'en Rafelet. El nuvi ó... lo que sigui de la seva filla...
- REP. Mossen Francisco!
- M. FR. Ja ho he dit. Aquest jove es un cap desballestat y un gandul de set solas.
- REP. Gandul diu?
- M. FR. Si senyora. O sino, venyám: qué fa? Digui, qué fa?

- REP. Festeja á la noya y aviat ferá de metje. Are ha acabat la carrera...
- M. FR. Y que ha d'haver acabat, santa cristiana! Que ha d'haver acabat!
- REP. Si fa quatre mesos qu'ens va fer mudar de pis pera montarhi una clínica.
- M. FR. Romansos, senyora Reparada.
- REP. Si fins el seu oncle li va enviar una lletra de cinqcents duros p'els primers gastos.
- M. FR. Oh! prou. Aixó ray! Quan era estudiant havia anat algunas vegadas á comedia y n'havia vistos molts de nebots que desde las taulas enganyan als seus oncles.
- REP. Vaja, vaja, Mossen Francisco.
- M. FR. Be; aném seguint. Havem parlat del nebot. Te vosté aquí aquella fulana. (*Senyalant la porta segona dreta*) que si no es del infern, no sé pas d'ahont ha sortit y's passa tot el día cantant cansons francesas.
- REP. Pero paga bé.
- M. FR. Pero es una desvergonyida. Ahí va tenir l'atreviment de ferme l'ullet.
- REP. Qué diu are? Diré á n'en Rafelet qu'avuy mateix la tiri al carrer.
- M. FR. En Rafelet vol que la tiri al carrer? Son massa amics!
- REP. Com? Aixó si que no ho tolero. Are veurá vosté com la despatxo jo mateixa. (*Fent semblant d'anar al quarto de la Sofia*).
- M. FR. Esperis, esperis; no's precipiti y aném seguint. Allá (*Senyalant la primera esquerra*) te vosté á don Rústic, l'extinent de carrabiners qu'á taula sol parlar mal de tothom; que renega mes qu'un carreter y qu'espera que vingui la Roja, pera matar á tot el clero. (*En aquest moment, l'home de la flauta comensa á fer arpegis ab ella*).
- REP. Mes...
- M. FR. Y per acabar: l'home de la flauta, que del matí al vespre no fa altre cosa que tirararí, tirarará, tirararí, tirarará. Ho sento molt, senyora Reparada; mes, com per lo que comprech aixó no te adob, desde demá disposi de la meva habitació.
- REP. Sento molt...
- M. FR. Are sortiré y aniré á'l carrer de la Canuda,

ahont hi ha una casa espessa pera sacerdots.

REP. Esperis: jo miraré de posarhi remey.

M. FR. Además. Per si no n'hi hagués prou ab els de dins, venen els de fora á acabarlos de malejar. Aquí te á n'en Manelet, el company d'en Rafelet: un altre cap de casa que no te preu.

REP. A fe qu'en Rafelet no te prou boca per'alarbar á n'en Manelet.

M. FR. Perque en Rafelet, qu'es un ximplet, es més tocat del bolet qu'en Manelet.

REP. Sento la seva determinació. Precisament desitjava que vosté cridés á n'en Rafelet y que després de ferli un bon sermó, li aconsellés qu'are qu'es metje arreglés els papers pera casarse!

M. FR. Pero si no ho es de metje! Si ja m'en he enterat!

REP. Vol dir...? Veritat es, per aixó, que vostés tot ho saben. No sé pas com s'ho manegan. De totas maneras, en Rafelet es un bon partit. No te pares, ni germans. Pero te un oncle á Calonge qu'es molt ric y se l'estima molt y li envía tot lo que li demana y el día que mori'l deixarà hereu.

M. FR. Aixó... ja ho veurém.

REP. No li dic que fa poch temps li va enviar cinq cents duros?

M. FR. Quin Pau ni deu haver!

REP. Com que s'ho diu...

(La flauta segueix fentse sentir).

ESCENA II

Dits y D. Rústic

(Rústic entrant per la primera porta esquerra en mànegas de camisa).

Rús. Are anava per vosté senyora Reparada. Aixó no's pot resistir. Jo no puc permetrer, malviatje en Prim, qu'á las onze del matí, quan un home está encare en el primer son, se'l desperti á cops de flauta. No y no;

- vatua'l gall de San Pere. (*Mossen Francisco fa la senyal de la creu*).
- REP. Calmis, don Rústic, calmis.
- RÚS. No la conec la calma. Fa massas días que dura aquesta música. Vaja, crídil, díguili que surti aquest flauta.
- REP. Pero...
- RÚS. Fins que vingui la Roja no anirém be. Allavors abolirém totas las flautas y tots els instruments. No'n deixarem mes qu'un, el tambor pera imposar silenci. Vaja, crídil, li dic.
- M. FR. Pero don Rústic...
- RÚS. Calli vosté; que ningú li demana. (*Mossen Francisco's torna á senyar*).
- REP. (*A la porta de la dreta*). Senyor Colomí!
- RÚS. Colomí! Si me'l menjo rostit, vatua l'orga de San Pau!
- REP. (*Id.*) Senyor Colomí...
- COLO. (*Desde dins*). Que mana?
- REP. Vol fer el favor de no tocar la flauta?
- RÚS. Que surti, dona, que surti...!
- REP. Vol fer el favor de sortir?
- RÚS. Aixís! Tinc ganas de dirni quatre de frescas, á veure si'l posso á ratlla. Malehit siga...
- M. FR. (*A Reparada*). Ho veu? Ho veu?

ESCENA III

Colomí y dits

- COLO. (*Entrant ab la flauta á la ma*). Qui es que'm demana?
- REP. El senyor. (*Senyalant á Rústic*).
- COLO. Qué se li ofereix?
- RÚS. Que se m'ofereix? (*Pausa*).
- COLO. (*Ab energia*). Digui, home, digui.
- RÚS. Doncs, ja veurá. Aixó de tocar la flauta á las onze del matí... ¿sab? Vosté ja compren qu'es un' hora intempestiva... perque la gent encare dorm y...
- COLO. Els ganduls dormen á las onze.
- RÚS. (*Fent un pas enrrodera*). Que ho diu pera mi aixó?
- COLO. Prénguiho com vulgui.

- RÚS. És que si ho diu pera mi...
COLO. Qué? Qué farà?
REP. Senyor Colomí, per Deu!
RÚS. Faré com qui no'l sent. Certas cosas es desprecian.
COLO. Es qu'ha d'entendre qu'á mi no m'espan-
tan els héroes de quincalla.
RÚS. ¿Com diu?
COLO. Els héroes de quincalla com vosté, si senyor.
Ho vol mes clar...?
RÚS. Aguantim, senyora Reparada, aguantim.
COLO. Si; aguantil que cauria.

ESCENA IV

Rafel y dits

- RAF. (*Entrant p'el fons*). Qu'es aquest escandol?
REP. (*Veyent entrar á n'en Rafel*). Ay, gracias á Deu!
RÚS. Aquest senyor, que...
COLO. Aquest valent que tot ho vol matar y el va-
ren donar de baixa del cos de carrabiners perqu'era un cobart y feya contrabando de bacallá.
RÚS. Mal viatge l'ánima de...
RAF. Ala, ala, prou, senyor Rústic. Vosté com home de pes dongui l'exemple retirantse. Vosté, senyor Colomí... (*Colomí y Rústic 's miran ab aire amenassador*).
RÚS. Sort qu'ha vingut vosté (*A Rafalet*) sino... (*Retirantse*).
COLO. (*Retirants'á son quarto*) Sino't faig á bos-sins. Pot donarli las gracias. (*Rústich y Colomí son ja en el seu quarto y han tancat las portas*).
RAF. (*A Mossen Francisco*). Vosté, mossen Fran-cisco, fassi l'obsequi... (*Indicantli que's retirí*).
M. FR. Hauriam d'enrahonar.
RAF. Mes tart, mes tart. Are necessito estar sol. Vosté també. Vágissen senyora Reparada. No'm faltava mes qu'aquest escándol per' acabarme d'eccitar.
REP. Es que...

- RAF. Be, si. Ja m'ho dirà després. (*A Mossen Francisco qu'es retira*). Dispensi, mossen Francisco! (*Mutis de mossen Francisco per la 2.ª esquerra*).
- REP. (*Anantsen empenyada per Rafel*). 'M sab molt greu que no estiguis ab calma pera qu'escoltis á mossen Francisco.
- RAF. Ja parlarem després. ¿No ha pas vingut en Manelet? Convindria que l'enviés á buscar. El necessito de precís.
- REP. Pero que't pasa?
- RAF. Res. Ja ho sabrà. Vagi, vagi. (*Mutis de Reparada p'el fons*).

ESCENA V

Rafelet y Manelet

- RAF. (*Aixís que queda sol*). Uff! (*Treu una carta de la butxaca y aixís que comensa á llegirla, el senyor Colomé torna á tocar la flauta. En Rafelet comensa per mirar cap á l'habitació de Colomé; després tenca la carta ab calma, se la torna á ficar á la butxaca y es dirigeix al quarto d'aquell, quan entra Manelet en escena*).
- MAN. Ja'm tens aquí!
- RAF. Gracias á Deu.
- MAN. Que hi ha? Pujava l'escala quan he trobat á la senyora Reparada qu'anava á buscar-me. Ja m'han dit á casa que hi has anat tres cops.
- RAF. Sí, noy... (*Dirigeix una mirada al quarto de Colomé y al mateix moment la flauta deixa de sentirse*).
- MAN. Que passa?
- RAF. Necessito que m'ajudis á sortir d'un embull horrorós.
- MAN. Digas.
- RAF. Estém perduts, Manelet.
- MAN. Ja ho sé.
- RAF. Com?
- MAN. Si no ho estem, ho som.
- RAF. Be; no fassis xistes y escolta. Ja sabs que jo no soc metje ni cosa que si sembli, y qu'he

abusat escandalosament del oncle de Calonge, aprofitantme del seu reuma perpétuo.

MAN.

Endevant.

RAF.

Sabs també, que quatre mesos enradera, no poguent prorrogar per mes temps la meva anómala situació d'estudiant, vaig fer entendre al oncle que m'havia llicenciat y que tenia interés de montar una clínica operatoria y pera malalties de cervell; ab quin motiu el pobre home va enviarme una lletra de cinq cents duros.

MAN.

Que més?

RAF.

Aquells diners ja sabs pera que varen servir: pera mudar de pis, comprar un anell á la Marieta... un quants sopars al Suis...

MAN.

Si, etcetera; ves dihent.

RAF.

Doncs be: com are estavam á l'escapsa, jo que conec la bondat del oncle Pau, li he demanat, com ja't vaig dir, cinq cents duros més pera comprar aparatos d'estricta y imprescindible necessitat pera'l servey de la clínica.

MAN.

Y te'ls ha negat!

RAF.

Ca! Me'ls envía! Me'ls envía!

MAN.

Y d'aixó't queixas?

RAF.

No home! De lo que'm queixo es del medi de que's val per'enviarmels.

MAN.

Que té que veurer?

RAF.

Has de saber y entendre abans que tot, que la seba del oncle es que jo'm casi ab la filla del senyor Rafecas.

MAN.

Quí es aquest senyor?

RAF.

Un floronco en forma de sogre ric que m'ha sortit al elatell. Un home que quan era jove allá per las Américas l'havía correguda molt. N'havía fet de crespas y de verdas. Conta cada historia...! Pero desde que viu á Calonge y es pare de familia sembla qu'ha variat. Are escolta. (*Treu la carta de la butxaca.*) «Estimat nebot: Cada vegada que'm demanas diners, em donas una alegría...» (*S miran els dos.*)

MAN.

Home, Rafelet! Dónani una cada día! Se la mereix!

RAF.

Esperat. (*Llegint.*) «M donas una alegría,

«perque veig que me'ls demanas pera cosas de profit»

MAN. Pobre home! (*En Manelet's posa á riurer*).

RAF. No riguis, no riguis...

MAN. Pobre home! (*Torna á riurer y en Rafelet acaba per fer altre tant*).

RAF. (*Suspirant*). Ay, senyor! (*Llegint*! «... de profit. Tinch, doncs, una satisfacció en re-
«metrert els cinq cents duros que'm dema-
«nas, per conducte del senyor Rafecas...
«qui, sols pera veurer, fa'l sacrifici de mou-
«rers de Calonge, d'ahont no ha sortit desde
«que's va casar. Vol tenir el gust d'abras-
«sarte y de coneixer la teva clínica.» Are
ve'l bó. «S'en endú á la noya pera que us
«vejeu y de pas li donguis una mirada, exa-
«minantla detingudament... (*Manel y Rafel
's miran y rihuen*). La pobra xicota fa temps
«qu'está trista. Y encare que crec que pa-
teix d'anyorament...» Aixó es una indirec-
ta de l'oncle, «el metje d'aquí diu que te
«un'anemia. Tu mateix t'has d'encarregar
«de curarla. Pensa qu'ha de servir pera
tú...» Si ho sabías...! «Per aquí no's parla
«mes que de tú y ja hi ha qui pensa anar á
«Barcelona á consultarte. També he de dirte
«que't preparis, perque's tracta de tallar
«una cama á la dona del alcalde y segurá-
«ment t'enviarán á buscar perque tu li fassis
«l'operació. Jo ab' el meu reuma de sempre.
«Vejas si trobas un remey pera curarmel y,
«si es precis, ab dolor ó sense dolor faré un
«viatge á Barcelona. Reb una forta abraça-
«da de ton oncle que t'estima, Pau».

MAN. Vaya!

RAF. Be! que't sembla?

MAN. Noy; no se que dirte.

RAF. Gracias. Y per aixó vinc buscante desd'
anit com un desesperat? Ho consultaré ab
mossen Francisco, si't sembla.

MAN. Be, pero...

RAF. Vuy que m'ajudis á desembullar la troca. 'T
sembla poc lo que'm succeheix? L'oncle
que'm creu metje y plé de bona fé m'envia
cinq cents duros pera la clínica. El senyor
Rafecas que vol que li miri la noya; la dona

del alcalde que m'espera pera que li talli una cuixa. Aixó seria lo de menos: un cop de serra y amunt. Lo pitjor es lâ vinguda del senyor Rafecas, que en lloc de clínica trobarà aquí una casa de dispesas y ho contarà al oncle y aquest em dèsheredará. Malahit siga'l senyor Rafecas... Ay, Manelet, Manelet! Jo'm pegaré un tiro, sí: cregáho. (*Alsant la veu*). Jo'm pegaré un tiro, dos, tres...

ESCENA VI

Marieta y dits

MARI. (*Entrant esverada p'el fons*). Rafelet! Que diu en Rafelet?

RAF. (*Transició*). Ah! Ets tu?

MARI. Jo, sí. Que tens? Que't pasa?

RAF. (*Rihent*). Res, dona, res. (*A Manel*). Oy tu que no tinc res?

MAN. No!

MARI. Com no? Estava en el quarto cusint y he sentit que deyas que't pegarías un tiro...

RAF. Jo? Jo pegarm'un tiro?

MARI. Si qu'ho deyas, si.

RAF. No, dona, no; ho has entés malament. Jo'l que deya, li pegaré un tiro.

MARI. Ah, sí? Y á qui vols pegarlo? A qui?

RAF. A'l senyor Rafecas (*A Manel*). Oy tú?

MAN. Ah! sí! Al senyor Rafecas.

MARI. Qui es aquest senyor?

RAF. Un senyor de Calonge qu'ha d'arribar d'un moment al altre.

MARI. Y que t'ha fet?

RAF. M'escriu que ve perque vol que li miri la filla.

MARI. No ho fassis pas.

RAF. Y ca, dona!

MAN. Y ca!

RAF. Ves si jo li miraría la filla.

MARI. No ho vuy pas que li miris. Sents? Tu no has de mirar á cap dona mes qu'á mi.

RAF. (*Ab carinyo*). Sí, rata, sí; no mes qu'á tu; sempre á tu.

MARI. M'estimas molt?

- RAF. Fins al cel.
MAN. Si os sembla tornaré un'altra estona.
RAF. No; no t'en vagis. Ca! Vesten tu, Marieta.
MARI. Jo?
RAF. Un moment, carinyo...
MARI. Es que havém d'enrahonar.
RAF. Després, després enrahonarém.
MARI. Jo't diré. Es que la mamá vol qu'ens casém d'una vegada. Segons m'ha dit fa poc, mossen Francisco li ha omplert el cap y diu que ja n'hi ha prou de festejar.
RAF. Be. Are'ns casarém.
MARI. De veras?
RAF. Sí, dona. Avuy precisament em portarán els diners pera pagar els primers gastos. (*A Manel*). Oy, tu?
MAN. Sí.
MARI. No m'enganyas?
RAF. No t'enganyo.
MARI. Y qui es que t'els envia?
RAF. L'oncle de Calonge. Els hi vaig demanar expressament.
MARI. Ah! Sí? Y qui es que te'ls porta?
RAF. El senyor Rafecas.
MARI. Y dius que vols pegarli un tiro?
RAF. Jo't diré. (*Apart á Manel*). Ajudam tú.
MAN. Vol dir que si el senyor Rafecas no'ls hi porta avuy mateix...
RAF. Just... Ho comprens are?
MARI. Ah! Sí! Ay qu'estic contenta! No m'enganyas, eh?
RAF. No t'enganyo, dona, no t'enganyo.
MARI. Ho vaig á dir á la mamá.
RAF. Si, ves, dígho á la mamá (*Mutis de Marieta p'el fons*). Y al Bisbe y al Gobernador civil y... (*Girantse y dirigintse á n'en Manel que riu*). Y ja tenim un altre embolic.

ESCENA VII

Rafelet y Manelet

- MAN. Ja't dic jo que n'hi ha pera llogarhi cadiras.
RAF. Be, veurás. Fem feyna.

- MAN. Que vols fer?
RAF. Pensém. Primer de tot: vindrá'l senyor Rafecas y em durá la noya pera que li miri. Aixó ray! Tots els mals fossin aquest. Pero y després?
- MAN. Qué?
RAF. Que li recepto?
MAN. Qualsevol cosa. Oli d'ametllas dolsas ó aiga de Rubinat.
RAF. Pera curar l'anemia aiga de Rubinat?
MAN. (*Vejent el diari damunt de la taula y donants' un cop al front*). Calla! Aquí tenim un diari. A la plana d'anuncis hi trobarem una pila d'específics. (*Agfa'l diari*).
- RAF. Dius be.
MAN. (*Llegint*). «Colchiflor».
RAF. Res de coliflor.
MAN. «El vigor del cabello...»
RAF. Passa!
MAN. «Elíxir dentífrico».
RAF. Passa.
MAN. «Receta infalible para matar ratones».
RAF. Uix!
MAN. «Emplastos, perforados, americanos de fieltro rojo ó sea bayeta encarnada del doctor Winter.
- RAF. Aquest em sembla que anirà be.
MAN. Per qué?
RAF. Perque es un remey qu'ompla. Fíxati. (*Ab énfasis*). «Emplastos, perforados, americanos». M'ho apuntaré perque es molt llarc y m'en oblidaria... (*Treu una cartera y llapis y escriu. De sobte's para*). Pero, be: de que curan?
- MAN. Son un cúralo todo. Escolta: «Resfriados, riñores, pulmones, ciática, etc., etc».
RAF. Bravissimo! Emplastos perforados... (*El senyor Colomé torna á tocar la flauta*). A n'aquest si qu'el perforaré.
- MAN. No'n fassis cas.
RAF. Be. Are pensém en la clínica.
MAN. Pensém.
RAF. Com faig entendre a n'el senyor Rafecas qu'aixó es una clínica? Clínica de qué?

ESCENA VIII

Rústich y dits

RUS. (*Que surt vestit per'anar al carrer, armat d'un gros bastó, tenca la porta del quarto ab violència*). Aixó no hi ha ningú que ho resistexi. Pera resistirho's necessita tenir sang d'orxata y jo no li tinc. Desde demá poden disposar de la meva habitació. Pero diguin al home de la flauta que si avuy m'he contengut ¡vátua'l mon! ha sigut perquè eram aquí y á modos ningún'm guanya. Res mes. (*Rafel y Manel se'l quedan mirant com atontats sense dir res. Ell qu'ha fet alguns passos cap á la porta del fons 's detura, 's gira y diu*). Ni una paraula mes! Hem acabat. (*S'en va*). (*Pausa*).

ESCENA IX

Rafelet y Manelet

RAF. Ja tinc la clínica.
MAN. De que?
RAF. De bojos. Aquest que s'en va n'es un y nosaltres si no ho som també'ns hi tornarém.
MAN. Dius bé. (*La flauta deixa de sentirse*).
RAF. Ja estém salvats. Manos á la obra. Es una idea nova, moderna, humanitaria y prosperará. En lloc d'enviar els bojos á un manicomí, portarlos á una clínica casulana.
MAN. Molt bé, noy, molt bé.
RAF. A tots els d'aquesta casa, comensant per la senyora Reparada y acabant ab mossen Francisco'ls farém passar per guillats.
MAN. Y ahont me deixas á D. Rústich?
RAF. Oh! Aquest es un boig furiós.
MAN. Y tant!
RAF. Be. Are aném pensant lo que fa falta pera donar á n'aquesta sala un aspecte de manicomí casulá. Com á primera providencia necessitém una banyera pera banys d'impressió.

- MAN. Si tinguessis un aparato peradonar dutxas...
RAF. Deixa fer: tot ho arreglarém. (*Cridant*). Senyora Reparada! Marieta!
MAN. Mentres tinguém temps y el senyor Rafecas y la seva filla no s'ens pre-entín de sobte...
RAF. (*Tornant á cridar*). Senyora Reparada...

ESCENA X

Reparada, Marieta y dits

- REP. Que hi ha?
MARI. Que passa?
RAF. Cuytin. Portin la banyera que ténen en el rebost.
REP. La banyera?
RAF. Sí, la banyera.
REP. Aquí precisament? Pero...
RAF. No'm preguntí res. Quan la demano es per-que la necessito. Cuytin: no perdém temps...
MARI. Aném á buscarla, mamá. Pot ser vol prendre un bany.
REP. (*Tot anantsen ab Marieta*). També es ocurrencia aixó de prendre un bany en el menjador. (*Mutis de las dugas*).
RAF. (*A Manel*). Ah! Se m'acut una idea.
MAN. Quina?
RAF. Deixa fer. Ja ocurás. (*Va á la porta del fons desd'ahont figura parlar ab la senyora Reparada*). Portin també l'embut gros.
MAN. No t'entenc!
RAF. Montarém ún aparato pera donar dutxas. Ja veurás. (*S'enfla á dal d'una cadira y treu el quinqué tot cantant*). Ja m'entra'l bon humor. (*Donant el quinqué á n'en Manel*). Te, posa'l quinqué damunt la taula. (*En Manel ho fa*). Veus? Aquí hi anirá l'embut. Taparé'l conducte ab un suro, ompliré d'aiga el recipient y quan siga'l moment oportu...
MAN. Treus el tap...
RAF. Y cau l'aiga.
MAN. Jo de tu, demanarí privilegi d'invenció.
RAF. Pot ser si qu'ho faré. No t'en riguis.
MAN. Si el mellor aparato pera donar dutxas el tens al quint pis d'aquesta casa...

- RAF. Com s'entén?
- MAN. Escolta: no hi teniu un bombero?
- RAF. Sí; el senyor Mariano.
- MAN. Perfectament. Donchs cridal y vejas si feu tractes. Un bombero y una manguera aplicada á temps, pot ésser el mellor sistema hidroterápíic capás de calmar els nervis del senyor Rústic y del senyor Colomí...
- RAF. Si que tens rahó. (*Va al balcó y crida*). Senyor Mariano! Senyor Mariano!
- REP. (*Entrant ab Marieta portant la banyera y un embut gros*). Aquí tenen la banyera.
- MAN. Déixinla aquí. (*Senyalant la paret de la dreta del fons*).
- RAF. (*Que segueix d'l balcó*). Senyor Mariano! (*A dins*). No respón. No hi deu ésser. Després li parlaré per si convé fer un simulacro devant del senyor Rafecas.
- MARI. (*Donant l'embut á n'enRafel*). Te: aquí tens l'embut. (*Rafel el pren*).
- RAF. Magnífic. (*Torna á enfilarse damunt de la cadira*).
- REP. Ja'ns esplicarás pera que ha de servir tot aixó.
- RAF. Que no ho veu, dona, qu'estich montant la clínica?
- REP. Quina clínica?
- RAF. La del embut. (*Baixant de la cadira y mirant l'efecte*). Magnífic. (*A Manel*). Oy tu?
- MAN. Sí, noy, sí.
- RAF. La banyera ha de estar de manera que l'aparato irrigador, caigui al mitj del receptacle... (*Posant la banyera de manera que caigui al punt indicat*). Y veliaquí, senyora, un aparato que lo mateix pot servir per una cosa que per un'altre. (*A la Marieta*). Marieta: ves al meu quarto y pórtam l'impermeable. Vosté, senyora Reparada, fassi el favor de portarme una camisa de las sevas, que no tingui puntas ni brodats. Ha d'ésser ben llisa. (*Marieta ha fet mutis p'el fons*).
- REP. Pero be, qu'en vols fer de la camisa?
- RAF. Ja li esplicaré; vagi, no perdém temps que pot venir el senyor Rafecas.
- REP. Qui...?
- MAN. Vagi, senyora, vagi!...

- RAF. Corri, dona. Ah! Porti un gerro d'aiga.
REP. (*Fent mutis p'el fons*). Ay, senyor! Sembla que feu comedia!
RAF. Sí; una comedia que pot ser acabarà en drama (*A Manel*). Suposo que ja comprendràs perque demano l'impermeable y una camisa de dona.
MAN. Es clar!
RAF. Ho penjaré al altre costat y farán l'efecte de camisas de forsa.
MAN. Y em demanavas concell á mí? Si tens unas ideas...
RAF. Ideas ray, prou qu'en tinc. Diners em faltan. Si'n tingués, cregas noy, que no'm veuria are en aquest tripijoc. Jo't diré. He estat dugas ó tres vegadas á Sant Boy y sé tot lo que's necessita.
MAN. A Sant Boy has estat?
RAF. Oh! No't creguis que m'hi tanquessin, no. Hi vaig anar á veurer un amic. Per supuesto que n' tencan molts que tenen mes sentits que nosaltres dos:
MAN. També ho crec.
M. FR. (*Obrint la porta del quarto*). 'S pot passar?
RAF. (*Enverat*). No pas encare, mossen Francisco. Prengui paciència, si es servit.
M. FR. (*Tornant á dins del quarto*). Alabat siga Deu!
MARI. (*Entrant en escena ab un impermeable en una ma y una camisa de dona á l'altre*). Te: aquí tens l'impermeable y una camisa de la mamá. (*Rafel ho pren.*) Que més?
RAF. Per are res més. Ho penjaré aquí. (*Ho penja en els dos claus de ganxo que hi ha á l'esquerra, fons*).
REP. (*Entrant ab un gerro ple d'aiga y un tap de suro*). El gerro d'aiga y el tap de suro.
RAF. (*A Manel, mentres ell penja l'impermeable y la camisa*). Prenho, Manel. Aixó serà un manicomi en tota regla. (*Mirant l'efecte*). Si aquest menjador el vejessin are'ls metjes de San Boy.
MAN. Sí; s'ens endurían á nosaltres.
RAF. Vinga'l tap. (*El pren y el coloca á'l embut mentres Reparada y Marieta's quedan embadalidas*).

- MAN. (*A Reparada y Marieta*). Tot aixó es suc de cervell. Aixó no ho ensenyan á l'Universitat, senyora Reparada.
- REP. Prou que m'ho penso.
- RAF. (*P'el tap*). Ni fet á mida. Vinga l'aiga. (*Pren el gerro de mans de Manel y s'enfila á dalt d'una cadira pera omplir l'embut*).
- REP. Pero qu'es aixó?
- RAF. Nou sistema d'hidroterapia pera curar las malalties del cervell.
- REP. Y mossen Francisco qu'em volia fer entendre que no eras metje.
- RAF. No'n fassi cas de mossen Francisco. Els capellans de montanya vihen tan atrassats, que desconeixen els progressos de la ciencia.
- MARI. (*A Manelet*). Pero es de veras, Manelet, qu'el senyor Rafecas porta'ls diners pera casarnos?
- MAN. Aviat s'en convencerá
- MARI. Tinc una alegria...
- MAN. No n'hi ha pera menos. Dintre de poc será la senyora doctora...
- MARI. Ja era hora!
- MAN. No'n cahuen tots els dias de partits com en Rafel...
- MARI. Veritat que no?
- RAF. Corrents. Are fassin el favor de fer portar dugas dotzenas de matalassos.
- REP. Qué dius? Dugas dotzenas...? Perqué'ls vols? D'ahont els treuré?
- RAF. He de forrar el quarto de don Rústic qu'es l'únich boig furiós d'aquesta clínica. No ha de fer mes que baixar al carrer. A dreta y esquerra n'allogan. El carrer de l'Unió es especial per'aquestas cosas.
- MARI. Anemhi, mamá, anemhi,
- REP. Es que tot aixó encare no ho acabo d'entendre. Jo voldria que m'espliquessiu. .
- RAF. Miri. Si vosté te interés en que el matrimoni entre la seva filla y jo s'arrivi á portar á cap, ha de fer al peu de la lletra tot lo que li dic. Vagi p'els matalassos.
- MARI. Aném, mamá, aném.
- REP. Aném, pero'm sembla qu'ab dos matalassos ja'n tindriau prou.

- RAF. Be: no perdém temps, que no es hora d'enrahonar.
- MARI. Aném, mamá.
- REP. Aném; pero'm sembla que primer de tot hauriam d'anar per una conductora. (*Mutis p'el fons*).
- RAF. Lo qu'encare falta son unas manillas, al guns frascos, aiga de Vichy, amoniac...
- MAN. Pot ser sí!
- RAF. D'ampollas vuydas, la senyora Reparada'n te una grossa. Apa, aném per lo que falta. La farmacia es aprop. Ah! Deixam dir á mossen Francisco que ja pot sortir. (*Truca á la 2.ª porta esquerra*). Mossen Francisco: quan vulgui. (*Mutis de Rafel y Manel p'el fons*).

ESCENA XI

Mossen Francisco y Sofia

(*Entra mossen Francisco, tenca la porta del seu quarto, 's fica la clau á la butxaca y aixís que va pera sortir's fixa ab la banyera y l'embut. Mentrestant entra Sofia en escena per la 2.ª porta de la dreta, molt elegant y coixejant. Mossen Francisco que la veu, 's-treu el sombrero*).

- SOF. Bon dia tingui.
- M. FR. Deu me la guard.
- SOF. Dispensi. Que sab si hi es el Doctor?
- M. FR. No senyora; no hi es. Es á dir: suposo que's refereix á don Rafel.
- SOF. Al metje; si senyor; aquell jove tan simpáctic. Que no hi es? (*Seyent*). Permétim que sigui. Volia sortir; pero veig que'm será impossible.
- M. FR. Que no's troba bé...?
- SOF. Li diré. Segui, sigui. No estigui molest.
- M. FR. No senyora, gracias. Tinc un xic de pressa porque jo també he de sortir; pero si no's troba bé y de pas vol que li envihi un metje...
- SOF. No senyor, gracias. Esperaré que torni'l de casa que'm sembla que no es tonto.

- M. FR. No: de tonto'm sembla que no'n te res. Pero hi ha joves, senyora, que de massa aixerits s'espatllan.
- SOF. Veurá: una servidora soc *chansonetièrre*; una *étoile* de l'art petit y estic contractada al Eden Concert. No crec qu'aixó siga cap pecat, perque en aquest mon tots tenim las facultats y la vocació que Deu ens ha donat. Anit, cantava una *chansonette* que are está de moda á París que diu...
- M. FR. Dispensi, no's cansi...
- SOF. Tot d'un cop fent uns passos de galop que hi ha al final, vaig relliscar. De moment no m'en vaig sentir; mes, avuy tinc el peu dre bastant adolorit. (*Al dir aixó s'alsa un xich la faldilla per'ensenyar el peu*) y quan camino veig las estrellas.
- M. FR. Doncs, si'm vol creurer, posisshi drapets d'árnica y veurá que li passa tot seguit sense necessitat de metje...
- SOF. Vol dir?
- M. FR. Per lo demés, las senyoras com vosté no s'en haurían de sentir de las caigudas, perque, com ja hi están fetas á relliscar...
- SOF. La fatalitat!
- M. FR. La fatalitat p'el moros, senyora. 'Ls cristians no havém de creurehi. Lo que hi ha es que quan s'ha perdut el sant temor de Deu...
- SOF. Ay, mossen Francisco. Jo las escoltaria ab molt gust las sevas predicas, pero are, com are lo que necessito es árnica. Si vosté 'n tingúes y fos tan amable...
- M. FR. No'n gasto, senyora.
- SOF. (*Queixantse*). Ay!
- M. FR. Que li fa molt mal?
- SOF. Una mica.
- M. FR. F'ássishi una creu.
- SOF. No hi arribo. No puc ajupirme.
- M. FR. O digui una oració.
- SOF. Ay! Y el doctor tarda. Y el cas es que tinc d'arrivar al Eden á dirlosshi qu'aquesta nit no puch trevallar. (*Tracta de alsarse*). Si vosté fos tan amable... que m'ajudés á baixar l'escala, esperaría un cotxe que passés y m'hi conduhís.
- M. FR. Perdoni, senyora. Ja li he dit abans que no

puèc perdre temps; pero no s'amohini. Aquí te al... senyor metje.

SOF. Ay! Gracias á Deu.

ESCENA XII

Rafelet, Manelet y dits

(Rafelet y Manelet entran carregats d'ampollas y ampolletas que deixan damunt de la taula).

RAF. Per are ho deixarém tot damunt de la taula y mentres jo busco una lleixa pera penjarla y montar una mena de botiquí, tu farás una etiqueta pera cada ampolla. Dispensi, senyoreta. Ay, mossen Francisco! Quin tragi mes pesat es el de fundar una clínica!

SOF. Senyor doctor,..

RAF. Que m'ho diu á mí..?

SOF. Si senyor. Necessito els seus serveys.

RAF. Els meus serveys?

SOF. Si senyor.

M. FR. Ja ho veu, Rafelet. Ahont menos se pensa hi cau un malalt.

MAN. O una malalta.

RAF. *(A Sofia).* Estic á las sevas ordres. Que no's troba be? A veurer el pols? Vol fer el favor de la llenga...

SOF. Li diré: 'l mal el tinch al peu.

RAF. Al peu?

SOF. Si senyor: al peu dret.

RAF. A veurer el peu?

SOF. *(Ensenyantli'l peu),* Si es servit. *(Mossen Francisco y Manel enrahonan. En Manel li va ensenyant la banyera, l'embut, etc., etc. Mossen Francisco fa certs moviments significatius ab el cap).*

RAF. *(Tocant el peu á Sofia).* Molt bufó, molt bufo...

SOF. Gracias.

RAF. *(Tot tocantli).* Y qu'es lo que hi té?

SOF. No ho sé. Com una dislocació. Anit vaig relliscar y em fa molt mal...

RAF. Qu'es la primera vegada que rellisca?

- SOF. Ca! No senyor. Ja hi estic feta. (*Rafel segueix tocantli*). Es aquí,
- RAF. Aquí, eh?
- SOF. (*Llansant un crit*). Ay!
- MAN. Qué passa?
- RAF. Res. El meu ull clinich. Aquesta senyoreta m'ha dit qu'el peu li fèya mal No he fet mes que tocarli y ha posat el crit al Cel.
- M. FR. (*Ap.*) Bárbaro!
- SOF. M'ha fet veure las estrellas.
- RAF. Are vagi á tirars'al llit, li faré unas fregas, y aquest vespre, si es precis, ballará com una baldufa.
- SOF. Ay! Com podré pagarli...? (*Tracta d'alsarse*). Ay, ay, ay! Vol fer el favor, senyor doctor d'acompanyarm'al quarto?
- RAF. (*Ajudantla á alsar y oferintli'l bras*). Ab molt gust. (*A mossen Francisco y Manel qu'enrahonan acolorats y no'ls escoltan*). Ab permís de vostés. (*Mutis de Sofia y Rafel per la 2.ª porta dreta*). .
- UN CAM. (*Qu'entra p'el fons ab un matalás*). Ahont va aixó?
- MAN. A aquell quarto. (*Senyalant la primera porta de l'esquerra. El camàlic hi entra*).
- M. FR. (*A Manel*). Tan vosté com ell están representant una comedia indigna.
- MAN. Pero, mossen Francisco! No sigui aixís. Li asseguro qu'está equivocat. (*Entra un altre camàlic ab un altre matalás*). Allá. (*Senyalant el quarto 1.ª esquerra. El camàlic s'hi dirigeix mentres surt el primer que s'en va p'el fons*).
- M. FR. A mi ja'm consta qu'en Rafel no es metje). (*Surt el segon camàlic y fa com el primer*).
- MAN. Que no es metje? Que no ha vist are mateix ab quin desembrás ha tocat el peu á n'aquella senyora? (*Torna á entrar el primer camàlic ab un altre matalás, que pot ésser el mateix d'abans*).
- M. FR. (*Veyent al camàlic*). Pero, qu'es tot aixó?
- MAN. Escolti. Jo li esplicaré y vostés convencerá de qu'está equivocat. Crégiuho, mossen Francisco. (*Entra el 2.º camàlic y fa com abans*).
- M. FR. Un altre? No. Jo no vull responsabilitats.

M'en vaig á veurer are mateix al Delegat de Medicina pera dirli qu'en aquesta casa están montant un *matadero clandestino*. (*S'en va cap al fons*).

MAN. Mossen Francisco!

M. FR. Passiho be. (*Els camdlics s'en irán movent conduhint matalassos fins al final de l'acte, á criteri del director d'escena*).

RAF. (*Entrant en escena y desde segona porta dreta figurant que parla ab Sofia*). Repós absolut, dieta absoluta y aquest vespre absolutament curada. (*Tenca la porta*).

MAN. (*A Rafel*). Si; no es mal absolutisme'l que t'espera.

RAF. Per qué?

MAN. Per que, mossen Francisco...

ESCENA ÚLTIMA

Marieta y dits. Després el senyor Rafecas, l'Amelia y la senyora Reparada

MARI. (*Entrant depressa y contenta*). Rafelet! Rafelet!

RAF. Que tens?

MARI. Qu'el senyor Rafecas ja es aquí.

RAF. Ja es aquí?

MARI. Sí. Suposo qu'es ell, porque va ab una noya que deu ésser la seva filla y quan jo entrava á'l portal ab la mamá, preguntava á la portera p'el doctor Rafel.

RAF. Cuita, Manel. Hem de procurar qu'al entrar aquí rebi una bona impresió.

MAN. Li donarém una dutxa. (*Marieta corra á la porta del fons pera veurer si ve*).

RAF. Se m'acut una idea.

MAN. Quina?

RAF. Ficat á la banyera.

MAN. Jo?

RAF. Tú.

MAN. Pero, per que?

RAF. Perque la dutxa la prenguis tú aixís qu'entrin ells. Apa, ficat á la banyera.

MAN. Vestit?

RAF. Vestit. Es un sistema nou.

- MARI. Ja son aquí.
- RAF. (*Agafant l'impermeable y posantli*). Te. Vet'aquí l'impermeable...
- S. RAF. (*Desde dins*). Rafelet, Rafelet!
- RAF. (*Cridant*). Endevant, endevant. (*A Manel*). El amics son pera las ocasions y tu has d'ésser el primer boig d'aquesta clínica.
- MAN. Gracias, noy! (*El senyor Colomí torna á tocar la flauta*).
- RAF. Una dutxa ab música. Que més vols? (*Entran en escena el senyor Rafecas, l'Amelia y la senyora Reparada. L'Amelia vesteix ab cursileria. El senyor Rafecas porta una bossa de viatge*).
- S. RAF. (*Entrant*). Rafelet!
- RAF. (*A Manel destapant l'embut*). Aiga va y no'm comprometis. (*Te á Manel agafat per las mans*). Vagin entrant y prenguin assiento. (*En Manel fa certs moviments com si sentís l'efecte de la dutxa*). Tot seguit soc per vostés. Dispensi, senyor Rafecas.
- REP. (*A Rafecas y Amelia que's quedan encantats*). Seguin, seguin!
- S. RAF. Ay, carat!
- SOF. (*Desde dins*). Senyor doctor!
- RAF. Ja vinc! (*A Manel*). Tranquil, tranquil! (*Com comprendrá el director d'escena, en aquest moment han d'entrar y sortir els camàlics ab matalasos*).
- REP. (*A Marieta*). Que li fa en Rafelet á n'en Manelet?
- MARI. Res; proba l'aparato.
- AMEL. Papa: que li fa en Rafelet á n'aquest senyor?
- S. RAF. Ja ho veus, filla! 'L remulla...!
- AMEL. Ay, pobret! (*Entra mossen Francisco que's queda parat y cau el teló*).

FI DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGON

La mateixa decoració del acte primer. Damunt de la porta del fons y en un punt bastant alt, un diploma que figura un títol de metje. Á la dreta de la porta del fons, una lleixa ab ampollas, pots, etc.

ESCENA PRIMERA

Rafel á la porta del quarto de Mossen Francisco.
Després Marieta.

RAF. (*Cridant devant de la porta de Mossen Francisco*). Sí senyor sí! Ha dit que tinc un apellido que ni fet de encárrec y vuy qu' em dongui una satisfacció. Ho te entés? Una satisfacció. (*Entra Marieta ab un certificat á la ma*).

ESCENA II

Marieta y dit

MARI. Que tens? Ab qui parlas?

RAF. Ab mosén Francisco... Lo pitjor es que té rahó. Si que la té... Tota la té... Qué portas?

MARI. Un certificat.

RAF. Un certificat?

MARI. Si, té; firma, cuyta.

RAF. (*Mirant la lletra del sobre*). Del oncle no ho es pas. (*Firma, y Marieta s'en torna ab la llibreta. Mentres tant en Rafelet obra la carta y treu además d'aquesta una lletra de cambi. Fa moviments d'admiració y llegeix la carta somrihent y dirigint alguna qu'al-*

tra mirada de despreci al quarto de Mossen Francisco. Torna á entrar la Marieta).
Mira, noya, mira. (*Ensenyanli la lletra de cambi*).

MARI. Qu'es aixó?

RAF. Una lletra de cambi á favor meu.

MARI. Qui te l'envía? L'oncle?

RAF. Ca!

MARI. Donchs qui?

RAF. El senyor de la fístula.

MARI. Qui es aquest senyor?

RAF. Aquell bon senyor de Palamós que'm va venir recomanat per l'oncle Pau pera que li fés l'operació á tal banda y que després d'haverme pagat religiosament els honoraris, m'envía tres cents duros com á testimoni de gratitut y diu que si vuy publicar aquesta carta á n'els diaris com els que recobran la salut ab l'Emulsió Scott, que m'enviará 'l retrato...

MARI. Pobre home!

RAF. (*Entusiasmat*). Ay Marieta! Vina, vina que 't vuy fer un'abrassada. (*Va per abrassarla y ella s'aparta*).

MARI. No, Rafel!

RAF. Vaja; deixat d'escrupols, dona. Una mes, una menos.

MARI. (*Deixants'abrassar*). No y no, perque tú m'estás engayant. (*En Rafelet la té abrassada, quan Mossen Francisco obra la porta del seu quarto pera sortir. Al adonarsen, torna á ficars'á dins y tenca novament*).

RAF. Qué jo t'enganyo? Algun altre enredo de Mossen Francisco.

MARI. No senyor; no té res que veurehi Mossen Francisco. Ets tú que m'enganyas.

RAF. Y em creus capás d'enganyarte? A mí, que soc la veritat personificada? Y perque ho dius aixó?

MARI. Ho vols saber perque ho dic?

RAF. Sí; veyám.

MARI. Perque després d'haverme fet passar ab quèntos y rahons un día y altre día, el senyor Rafecas ha dit á la mamá, que tú t'has de casar ab la seva filla, perque ell y el teu oncle ho tenen acordat aixis...

- RAF. Es á dir qu'el senyor Rafecas ha dit aixó?
- MARI. Sí
- RAF. Pobre senyor Rafecas! Ja diu be mossen Francisco: els qu'entran aquí serens s'hi tornan boigs. Me sembla qu'aviat li hauré de donar dutxas ab manguera.
- MARI. Pero, per qué?
- RAF. Perque está guillat. No li faltava mes que la cantanta. Vaja! No fassis cas de lo que digui'l pobre senyor, ni de lo que't digui ningú. Y déixal estar á l'oncle Pau. Vols que per aquella ximpleta que sembla un colomi que surt del ou, jo't deixés á tu á qui estimo ab tota l'ánima? Eh? L'Amelia ab qui's casará será ab Manelet que de día en día diu que n'está mes enamorat. Deu estar enamorat dels diners, que d'ella...
- MARI. Doncs no li donarán pas l'Amelia á n'en Manelet.
- RAF. Com ho sabs?
- MARI. Perque'l senyor Rafecas no ho vol.
- RAF. Pero com ho sabs que no ho vol?
- MARI. Perque tot enrahonant de tú ab la mamá, no sols va insistir en que'l marit de la seva filla havías d'éster tú, sino que va dir qu'á n'en Manelet no li donaria ni cobert d'or.
- RAF. Be, pero perque?
- MARI. Perque diu que no hi es tot.
- RAF. Qu'en Manelet no hi es tot?
- MARI. Es clar. Diu—y te rahó—que quan arrivava de Calonge, li estavas donant una dutxa y que vas dirli qu'era boig. Y qu'encare que tu li aseguras qu'está curat, ell diu que á aquells qu'han sigut boigs, sempre'ls en queda un'arrel.
- RAF. Jo'l convenceré. Deixam fer á mi. Y com que per altre part en Manelet y l'Amelia sempre van junts, acabarán per'entendrs. Are mateix: ahont son?
- MARI. Vesho a saber. Ella te la déria de buscar á'l seu papá y com qu'es tan pagesa, s deixa acompanyar ab la major ignoscencia per en Manelet, que Deu sab ahont la porta.
- RAF. Y acabarà per enamorarla. Y mes encare quan se convencerá de que jo no li faig cas. Vaja, no't preocupis y pensa qu'estic dis-

posat á ésser el teu marit aixís qu'arribi el moment oportú. En aquest mon tot es questiú d'oportunitat. Aixís qu'hagi reunit un capitalet...

MARI.

Oh!

RAF.

Com qu'are 'm proposo estalviar...

MARI.

Tú? Tu estalviar?

RAF.

Si. Y sino ens casarém aixís que's mori l'oncle.

MARI.

Uy...

RAF.

No, dona. No'n te pas pera gaire temps. Ja es vell, pobre oncle! Tan que me l'estimo! Pero aixís y tot 's morirá y l'endemá del enterro...matrimoni. Vaja, noya, aném á sopar al Tibidabo. Aquest diner s'ha de reventar.

MARI.

Pero no dius que vols fer estalvis?

RAF.

Si; pero aquest diner pot reventarse perque pertany als fondos imprevistos. Ala, anem.

MARI.

No, no. Ja sabs que la mamá no vol que sortím més sens'ella.

RAF.

Are surt ab aixó? Bah! Digali que vingui si vol. Are ray que ja m'han ensenyat á aplicar el cloroformo y la faré dormir...

MARI.

No pot ésser. Además: qui cuidaria la casa?

RAF.

Doncs anemhi sens'ella. Fugim. No li diguem res.

MARI.

No Rafelet, no... Quedemse á casa.

RAF.

Á casa? Aquí...? Veritat es qu'al teu costat per tot estic be, rateta meva.

MARI.

Aixís es com m'enganyas!

RAF.

(Abrassantla). Ahont el trobaría un tresor com tu? Digas: ahont el trobaría? Y vols que 't deixi per una pageseta de Calonge? May! May, amor meu! Vaja, aném perque perdria l'oremus. (Van abrassats pera sortir; mes, al arribar á la porta del fons, figura que vehuen venir á 'l Senyor Rafecas y Sofía y reculan). Are entra 'l senyor Rafecas ab la Sofía. Si 'ls sorprendém, se'n donará vergonya. Vina, aném al quarto dels matalassos.

MARI.

Al quarto dels matalassos, no. Si la mamá'ns hi trobés! Deu m'en guard. Hi aniré sola.

RAF.

Just! Jo, entretant donaré una mirada al senyor Colomé pera veurerli la butllofa. Vigilarém. (La Marieta entra en el quarto primer esquerra y Rafelet en el primer dreta.

Marieta deixa la porta un xich oberta y al cap d' un moment, en Rafelet obra la del quarto del senyor Colomí).

ESCENA III

Sofía y senyor Rafecas

(Els dos entran fent brasset).

S. RA. Te juro qu'he passat un día deliciós.

SOF. Y jo...

S. RA. M'has rejuvenescut.

SOF. *(Seyent)*. M'en alegre.

S. RA. *(Arrimants' á n'ella)*. Es á dir que t'en alegras?

SOF. Es clar, home; es clar.

S. RA. *(Suspirant)*. Ay! Si no fos per... *(Volent ferli un' abrassada)*.

SOF. Per qué?

S. RA. Per... per prudencia...

SOF. Prudencia á aquestas horas?

S. RA. Doncs ja está dit. Te. *(L'abrassa. Sofia riu)*. No riguis, porque quan rius...

SOF. *(Rihent)*. Quan ric...?

S. RA. Sí; quan rius...

SOF. Qué...?

S. RA. Quan rius, em sembla qu'he trucat á la teva porta y que dius: «passa, passa».

SOF. *(Rihent)*. Passa!

S. RA. Si eh? *(Sofia segueix rihent. Rafel y Marieta s'están fen signos, burlantse del senyor Rafecas)*. Doncs en aquesta boqueta de pinyó...

SOF. Que hi farias?

S. RA. Que hi faria? *(Com volguentla besar)*. Lo que vaig fer l'altre tarde en aquesta galteteta, quan estávam assentadets en un banc del Parque.

RAF. *(Ab veu estrafeta y sense deixarse veurer)*. Bon profit! *(Rafelet y Marieta tencan las portas respectivas, sense que ni el senyor Rafecas, ni la Sofia s'en adonguin)*.

SOF. Qui es qu'ha dit bon profit?

S. RA. *(Després de mirar per tot y veyant las portas tencadas)*. No 'n fassis cas. Algún boig... Y

- com que boigs fan bitllas, ara l'han ensopeda. (*Transició*). Tornanthi...
- SOF. No, prou... M'en vaig.
- S. RA. Ahont vas?
- SOF. A la meua habitació. A posarm' una estona ab comoditat pera no anar tan encongida... y á pensar en tu... fins á l'hora de sopar.
- S. RA. (*Satisfet*). A pensar ab mí?
- SOF. Ab tú, angelet meu... Oy qu'ets el meu angelet...?
- S. RA. Tal vegada un xich passat; pero vaja... (*Mosen Francisco, obra la porta del quarto pera sortir y al veurer á 'l senyor Rafecas y á la Sofia, 's torna á ficar á dins y tenca la porta*).
- SOF. (*Ab veu molt melosa*). Escolta: Ahont me durás avuy á sopar? (*Rafel y Marieta han tornat á obrir la porta y fan el mateix joc d'abans*).
- S. RA. (*Rescants' el cap*). Avuy? Jo 't diré. Aquest vespre tan á l'un com á l'altre 'ns convidria reposar... (*Tot tocantse las butxacas de l'ermilla*).
- SOF. Reposar...? (*Rafel y Marieta rihuen*).
- S. RA. Sí, reposar... Per qué?
- SOF. Es molt prosaic. Pero en fí, reposaré un quart d'hora y tu m'esperarás... Eh, carinyo?
- S. RA. Sí, serafinet meu. (*Rafelet y Marieta esclafan una rialla y tencan la porta precipitadament. Sofia corra á la seva habitació, deixant al senyor Rafecas plantat y embabiecat*).

ESCENA IV

Rafel y senyor Rafecas
(Després Marieta)

- RAF. (*Sortint del quarto del senyor Colomí y fent veurer que parla ab ell*). Vosté també serà dels nostres. Veig que's troba perfectament. Está del tot restablert, de lo qual m'en felicito. Vaya; ja l'avisaré. Estiga bó.
- S. RA. (*Aixis que sent la veu d'en Rafelet tracta de*

dissimular y á tal objecte crida á la seva filla). Amelia! Amelia! (*A Rafelet*) Ah! Rafelet! Ahont has deixat la noya?

RAF. A la noya? Si la pobre criatura l'está buscant á vosté per tots cantóns! Com que tinc tanta feyna que no puch deixar la clínica, en Manelet l'acompanya.

S. RA. En Manelet...? (*Després d'una petita pausa*). No m'agrada prou aixó. Jo estava tranquil perque la vaig recomanar á la senyora Reparada, creyentla, com la crec, una bona persona.

RAF. No li diré que no; pero ja li vaig dir que la pobre senyora encare está un xic guillada. (*Marieta que ho sent fa un moviment d'estranyesa*). Ja li vaig fer avinent de que exceptuant en Manelet, que ja está curat, tots els que veuria aquí, están tocats del cervell. La senyora Reparada te la manía de passar per dispesera. (*Moviment de Marieta*). Pobre senyora! Res...

S. RA. Dius que tots?

RAF. Tots.

S. RA. Doncs t'equivocas.

RAF. Per qué?

S. RA. Aquella senyora, (*senyalan el quarto de Sofia*) per exemple, jo t'responc de que no te cap arrel de boja. Está ben curada! He sortir aquets días á passeig ab ella, ... no mes que per' enrahonar, perque la seva conversa'm distreu, y t'asseguro que té tots els sentits. Allá'hont veu l'aparador d'un argenter, ja li tens abocada examinant las joyas, ponderant el seu mérit y posanthi preu. Oh! Si me l'escoltés, ja li hauria comprat mitj carrer de Fernando.

RAF. Es clar. Te la manía del luxu y de las grandesas.

S. RA. Vols dir?

RAF. Es clar. Suposo que no li haurá comprat res.

S. RA. Casi res. Tres frioleras. Un vestit de seda... una sombrilla... y un brasselet... Tot junt siscentas y pico de pessetas...

RAF. Si que las paga caras las conversas, senyor Rafecas! Siscentas y pico de pessetas! A que va que l'ha convidada á dinar.

- S. RA. Jo no; es ella qu's convida. Pobreta! Diu qu'está cansada del menjar de la clínica.
- RAF. Naturalment. A las clínicas, els malalts estan á mitja dieta. Y qué?
- S. RA. Res. Anit varem sopar en un restaurant d'un teatro del carrer Nou, entrant á ma dreta. Alló si que va ésser un sopar divertit. Entre plat y plat, música y ball y castanyolas y tot lo que vulguis. En essent á postres varen venir á seurer á la nostra taula unas amigas d'ella y las va convidar á totas... Y quinas xicotas mes macas y mes alegres...! Un xic descaradotas, aixó sí; pero 's veu que en aquell teatro tot es permés.
- RAF. Senyor Rafecas!
- S. RA. No vare menjar gran cosa.
- RAF. Pero de champagne ja'n devian beurer!
- S. RA. (*Sospirant*). Mitja dotzena d'ampollas!
- RAF. María Santíssima!
- S. RA. Bé, home, bé...!
- RAF. Y avuy ahont han dinat?
- S. RA. Avuy havém dinat á una fonda que hi ha al cap damunt de la Rambla, també tombant á ma dreta.
- RAF. A la Maison Dorée?
- S. RA. No sé com ne dihuen. Sols sé qu'es á peu pla y que si entra d'un en un, per una porta que sembla un molí de vent. No fa mes que donar voltas.
- RAF. No digui més. Li haurá costat un pico.
- S. RA. No ho sé. He donat un bitllet de cent pesetas y ella s'ha quedat el cambi. Es molt capritxosa...
- RAF. Ja! ja! Consequencias de la malaltía.
- S. RA. Sí, vaja, si. Ja veig que la tens ben estudiada.
- RAF. Ja ho crec. (*Mossen Francisco surt de la seva habitació, atravessa l'escena y s'en va p'el fons*).
- S. RA. Y aquest pobre Sacerdot? Que també está... (*Fa senyal de guilladura*).
- RAF. També. El pobre senyor te la manía de que l'han de fer bisbe de Marruecos... Pero es un boig tranquil!
- S. RA. Pobre home! Bé, Rafel, bé. Parlém de tot, are qu'estém sols. Deixém estar á'ls boigs

en pau, y... no fassis cas de que á'ls meus anys tingui encare algún pardalet al cap. Després de tot, els meus capritxos no duhen malícia.

RAF. Pero se li enduhen els quartos.

S. RA. Encare'n quedan. No t'apuris.

RAF. Jo?

S. RA. Si, tu. Ja comprenc que no miras tan sols per mí.

RAF. Com s'entén?

S. RA. Tens por de que malmeti la dot de l'Amelia... (*Marieta pega un cop de peu á terra*).

RAF. (*Alt*). Qui jo? No senyor... Res d'aixó.

S. RA. Qu'ha sigut aquest cop?

RAF. No'n fassi cas. Aquí s'en senten molts... Algun boig...

S. RA. O alguna boja... (*Moviment de Marieta*). Doncs be. Anant de dret al assumpto, ja sabs que l'Amelia t'estima... (*Rafael estossega pera que la Marieta no'l senti; pero aquesta escolta y fa moviments expressius*). Y sabs també que, per la mateixa rahó, encare qu' es poc espansiva, pobreta, lo que li ha causat l'anèmia ha sigut l'anyorament. Venim á Barcelona y l'endemá d'esser aquí, siga per haverte vist, siga p'els *emplastos perforados*, que li vares receptar, la noya ja semblava tota un'altra. Jo estic del tot satisfet y ja he escrit á 'l teu oncle dihentli que fassi un esforç y que vingui, qu' al teu costat se li en anirá el reuma.

RAF. (*Esverat*). Aixó ha escrit al oncle?

S. RA. Aixó y encare més. Li dic que vingui perque...

RAF. Pero si es un disbarat! Si no 's pot mourer... Ca!

S. RA. Tu deixam fer. Li dic que s'animi á venir y podrém anticipar el vostre matrimoni y celebrar-lo aquí. (*Moviment de Marieta que's treu el mocador per aixugars'els ulls*).

RAF. Pero no vindrá. No coneix qu'aixó seria matarlo? P'el reuma no hi ha res tan dolent com el cambi d'aires y el clima de Barcelona. Ja li escriuré jo al oncle dihentli que no fassi semblant disbarat. Ja anirém á casarnos á Calonge.

- MARI. (*Que surt plorant*). Pillo! Mes que pillo! Tot tot ho he sentit, tot! Ho veus com m'enganyavas? Ho veus? (*El senyor Rafecas y Rafelet s'alsan esverats*). Doncs no ti casarás, no. Primer et mataré.
- S. RA. Pero qu'es aixó? Que té aquesta noya?
- RAF. Marieta! Marieta! (*Ap. al senyor Rafecas*). No'n fassi cas. Are li dona l'atac.
- MARI. (*Al senyor Rafecas*). Si senyor. Fa tres anys que'm té donada paraula de casament.
- RAF. (*Ap. al senyor Rafecas*). Seguéixili la beta.
- MARI. Y are resulta que tenia relacions y ha de contreurer matrimoni ab la seva filla.
- S. RA. Pobreta!
- RAF. Vaja, cálmat, filla; cálmat! Que m'he de casar jo ab la filla del senyor Rafecas! Si es un malentés...!
- MARI. Un malentés, eh? Donchs sápigas qu'ho he sentit tot. Gracias á Deu tinc l'oido molt fi.
- RAF. Pero dona!
- MARI. Lo mateix que fer passar per boja á la meva mamá. Pobre mamá! (*Plora*).
- RAF. (*A'l senyor Rafecas*). No'n fassi cas. Te moments aixís! Ja veu si soc previsor, que, presentint aixó, la tenia tencada espessament en el quarto dels matalassos. (*La Marieta ha anat á plorar á distancia d'ells seyant en una cadira*).
- S. RA. (*A Rafelet*). La veritat es, Rafelet, qu'els bojos d'aquesta clínica parlan d'una manera, que ningú diria que ho fóssin.
- RAF. (*A'l senyor Rafecas*). Uns perque están quasi curats y altres perque tenen moments bons. (*A Marieta*). Vaja, vaja; no ploris, dona; no sigas criatura. Si no mi casaré ab l'Amelia. Veritat, senyor Rafecas, que no mi casaré...?
- S. RA. Home! Jo 't diré... (*Rafelet indica al senyor Rafecas que digui que no*). Eh? Ah! No, no...
- RAF. Jo (*segueix fent signos á'l senyor Rafecas, sense que Marieta, que 's tapa 'ls ulls ab el mocador s'en adongui*) tinc compromís formal ab aquesta criatura qu'es l'única dona qu'en el mon m'ha fet sentir. (*A Marieta*). Ho vols mes clar...?
- MARI. Embustero; mes qu' embustero! Massa rahó

que té Mossen Francisco al dir tot lo que diu de tu... (*Segueix plorant*),

RAF. (*Acariciantla*). Vaja, cálmat, cálmat!

MARI. (*Alsants' enfadada, á temps qu'entra en Manelet*). No; déixam estar!

ESCENA V

Manel y dits

(*Marieta ha anat á seurer á un'altra cadira á distancia de tots. Aixó quedarà á criteri del Director d'escena pera l'efecte de la present*).

MAN. Gracias á Deu! (*Veyent á Marieta que plora*). Ay, ay! Que te la Marieta?

RAF. Res, home. (*Fentli l'ullet*). Li dona l'atac. (*Ap. á Manel*). No 'n fassis cas!

MAN. Doncs, al dir «gracias á Deu», en lloc de dir «bonas tardes», ha sigut perque he vist al senyor Rafecas. Digui, senyor Rafecas: ¿Ha vingut l'Amelia?

S. RA. No!

RAF. Que no era ab tu?

S. RA. Ay Deu meu!

MAN. No s'apurin.

MARI. (*Ab ira*). Tan de bó no vingués més!

S. RA. Noya! Noya! (*Rafelet fa una senyal á 'l senyor Rafecas com dihentli que no'n fassi cas*).

MAN. Doncs ja veurán. Ah! Abans que tot... el felicito senyor Rafecas.

S. RA. Com voi dir que 'm felicita?

MAN. Ja ho sabrá. Deixinm' explicar. L'Amelia y jo, sempre anant en busca de vosté, ens havém deixat caurer en un cinematógrafo del Paralelo, 'hont anunciavan unas películas del día, presas del natural, que tenen la mar de gracia. Semblan tretas á propòsit pera ridiculisar als vells que's dedican á fer el Tenorio. De primer ha sortit una especie de senyor Ramón tot letxuguino, ab un gran cigarro á la boca, el barret decantat á la dreta y el seu bastó sota 'l bras, fent l'os de-
vant de la Boquería. Y are surt una minyo-

na y li dona una empenta y en surt un'altra y li fa caurer el cigarro y un'altra que li fa anar al barret enlayre fins qu'en surten quatre de decididas y l'agafan p'els peus y per las mans y se l'enduen Rambla avall, ab intent d'anarlo á tirar á mar. Pero ve un municipal á temps y li salva la vida y las minyonas corran y tothom riu: tan els del públic com els del llensol. (*Marieta comensa á riurer*).

S. RA. Be; pero que té que veurer...

MAN. Esperis, qu'are ve la película mes interessant. Vaya una película! Figurava una de las avingudas del Parque: la mes solitaria: la del cantó de la Vaquería. Tot d'una veyém que venen á mes á correr un senyor y una senyora. Rrrr...! Semblava qu'els hi havian donat corda. Ja saben qu'en el cinematógrafo tothom sembla que te fret. Tothom va depressa. Doncs be: en un dir «amen» la *pareja* s'ens planta al davant. Ella era una senyora jove, guapa y elegant; una *chansonetthière* del Eden á qui tots vostés coneixen. (*Marieta riu. El senyor Rafecas comensa á esverarse*). Ell un senyor... d'alguna edat, pero bastant atrevit. Sehuen precipitadament; ell li agafa la ma... precipitadament, mira si els veu algú y ¡chás! precipitadamente li fa un petó á la cara. En aquell moment, l'Amelia, que's venia fixant en aquell senyor com si 'l conegués, s'em gira obsesionada y diu en alta veu: «Manelet, aquell senyor es el papa». Y tot seguit vinga á cridar: «Papa, papa». (*Marieta riu com una boja*).

S. RA. (*Confós*). Jo...? A mi...?

MAN. Sí, sí. Era vosté. Vaya si era vosté! 'S veu qu'els varen sorprendrer quan menos s'ho pensavan.

S. RA. Com s'entén?

RAF. Lo pitjor sería que demá anés un cinematógrafo á Calonge y ensenyés aquesta película.

MAN. Lo pitjor ha sigut que l'Amelia, obsesionada com he dit abans y desconexedora de lo qu'es un cinematógrafo, s'ha alsat per'anar-

lo á trobar á vosté, atropellant á tothom (*Marieta segueix rihent*) y s'ha armat un bullit que no li dic res... Uns han seguit rihent; altres han comensat á cridar y enfurismarse. Tothom hi ha dit la seva. Pero n'hi ha hagut un qu'ha dit: « Ahont va aquesta boja? » Y ja hi havém sigut. Jo he prés la defensa de l'Amelia y á las foscas hem comensat á bofetadas. Y, com succeheix en aquests casos, tothom ha fugit: qui per un cantó qui per un altre. Jo he corregut després en busca de l'Amelia y se m'havía fós. Y vagi á saber ahont haurá anat á parar.

RAF. Tal vegada al quartelillo.

S. RA. La meva noya al quartelillo? Com s'entén? (*A Rafel*). Pero aixó del petó li han afegit, Rafel... Pero la noya... Ay Deu meu! Ahont será la noya?

MAN. Vagiho á saber.

RAF. Es precis buscarla costi lo que costi. Tal vegada ens en donarán rahó á la Comandancia de Municipals qu'es ahont hi duhen las criaturas que 's perden (*Marieta riu*). Vagi senyor Rafecas; vagi á la Comandancia, vosté qu'es el pare de la criatura, mentres aquest y jo anirém á veurer si encare corra p' el Paralelo.

S. RA. Tot seguit! Ay, pobre filla meva! (*A Rafel*). Aixó del petó no ho creguis pas.

RAF. Ca! home, ca! Y are?

S. RA. Ay, pobre filla meva! (*Mutis p'el fons*).

ESCENA VI

Marieta, Rafelef y Manelet

RAF. (*No be acaba de sortir, el senyor Rafecas els tres esclafan á riurer*). (*A Marieta*). Aixís, dona, aixís; riu. Avuy mateix et donaré una prova de carinyo devant de tothom. Are mes que may vuy celebrar l'envió dels tres cents duros y las ridiculesas del senyor Rafecas. (*A Manel*). Pero es cert lo qu'has contat?

MAN. Que si es cert...?

- RAF. (*A Marieta*). L'hem d'anar á veurer aquesta película, noya.
- MAN. Jo'm pensava trobar l'Amelia aquí.
- RAF. No't preocupis. Ja la portarán.
- MAN. Pobre xicota!
- RAF. (*A Manelet, com desitjant contarli una cosa interessant*). Escolta. (*Girantse de sobte á Marieta*). Ah! Marieta. Se m'ha ocorregut celebrar aquesta tarde un ball de Societat, ja que no podém anar al Tibidabo, y ballar-los tots ab tú, perque tan el senyor Rafecas com la seva filla s'enterin de que t'estimo y de qu'ets pera mí la escullida entre totas las donas. Farém gran xeffis y gran gatzara. (*A Manel que está com en els Llims*). Tot t'ho explicaré Manelet. (*A Marieta donantli dos duros*). Te, Marieta: aquí tens dos duros. Ves ab la teva Mamá fins á la Palma y compreu melindros, bescuits, xacolata, ampollas d'orxata; aixerop y tot lo que volgueu, encare que sigui mitja tenda. Jo aniré per l'orquesta y aquest s'en anirá al Paralelo á buscar á la pubilleta de Calonge. Apa!
- MARI. Be, pero...
- RAF. 'T dic que jo aniré per l'orquesta y ballarém fins y á tant que dirém prou.
- MARI. No, no; primer vuy que m'espliquis perque ho has dit á 'l senyor Rafecas.
- RAF. Te torno á dir que no'n fassis cas. Li he hagut de seguir la beta, pera no tirar á rodar tots els meus propósitos. Per aixó mateix, are 't desagraviaré davant dels dos. Ves, hermosa, ves per lo que t'he dit. Las cosas hi ha que ferlas de calent en calent. (*Marieta s'en va p'el fons*).

ESCENA VII

Rafelet y Manelet

- MAN. Be; pero qué pasa?
- RAF. Seu y escolta. Tu, aquests días, acompanyant á l'Amelia no estás per mí, y jo, atrafegat ab la clínica y els clients, qu's multiplican gracias al oncle Pau, no he pogut donarte

compte de res. Donchs has de saber y entendre que davant de la situació compromesa en que m'ha col·locat l'oncle Pau enviantme malalts de per tots cantons, pera qu'ls curi, vaig tenir d'enginyarme. Y á forsa de pensar y pensar, vaig trobar la solució salvadora.

MAN. Quina?

RAF. Tu't recordas d'en Roca?

MAN. Quin Roca?

RAF. Aquell cap de trons qu'estudiava la carrera de medicina, y qu'al últim, tot y essent més tonto que jo, la va acabar?

MAN. Ah! Sí!

RAF. Doncs el vaig anar á trobar; vaig contarli lo que feya al cas y tot seguit varem quedar entesos. Arriva un client pera que l'operi; demano consulta, ve en Roca; cloroformiso al malalt, y, quan dorm, en Roca li talla lo que li te de tallar y acabat amen Jesús. El malalt al obrir els ulls no'm veu mes qu'a mí, paga, parteixo las ganancias ab en Roca y tot va com una seda.

MAN. Y ahont las feu las operacions?

RAF. En el quarto de la senyora Reparada; te molta llum y en Roca l'ha guarnit una mica. El dilluns arrivá un senyor ab una fístula... ¡quina fístula! Feya fredat de veurer. Se li va operar y va pagar el compte qu'era bastant crescut. Y vejas tu si quedaria agrahit, qu'al arribar á Palamós — era un senyor de Palamós amic de l'oncle Pau — m'envia de torna tres cents duros més. Com tu comprens, aixó s'ha de celebrar y ho celebrarem ab un xic de xibarrí, ab un ball de Societat; sols siga p'el gust de veurer ballar á'l senyor Rafecas ab la Sofia. Ab aixó ves á veurer si trobas á l'Amelia, que deu estar feta una beneyta p'el Paralelo, y pórtala aquí. Demá parlarém de lo demés. He tingut un disgust ab la Marieta y la vuy desagrarviar.

MAN. (*Tot anantsen p'l fons*). Un disgust?

RAF. Sí, ja te'l contaré. (*Mutis els dos pe'l fons*).

ESCENA VIII

Soffa y el Bombero

(*Aixís qu'han sortit en Rafel y en Manel, Sofia treu el cap per la porta y després de mirar un moment, entra en escena cridant ab mimo á'l senyor Rafecas*).

SOF. Rafecas! Rafecas! (*No veyentlo per la escena 's dirigeix á la porta del fons; mira y després va al balcó, com pera veurer si es p'el carrer. En aquest moment entra'l bombero*).

BOMB. (*Ab veu grossa*). Deu la guard.

SOF. (*Girants' esverada*). Ay! Quin susto!

BOMB. No s'espanti senyora que soc un bombero. Que no hi es el seu senyor?

SOF. El meu senyor?

BOMB. No es la senyora del metje, vosté?

SOF. No, senyor.

BOMB. Be, vaja; es igual. Trobo la porta oberta, crido, ningú respón .. Escolti: fassi'l favor de dir á'l senyor metje que ja tinc la manguera. Y que de lo que várem parlar qu'estigui tranquil; perque seguiré las sevas instruccions al peu de la lletra; qu'aixís que'm cridi, ó que jo senti molt xibarri, baixaré y dutxa *que te crió*. Díguili aixís mateix, que la manguera l'he enganxada á n'el dipòsit y que marxa admirablement. Acabo de fer la prova dirigintla al carrer y he remullat á una cinquantena de personas. Díguili que la passaré p'el balcó y qu'anirá molt bé. Ja s'en recordará, eh? Salut, senyora!

SOF. Be; pero jo no sé...

BOMB. Salut, senyora! (*Mutis p'el fons*).

SOF. (*Acompanyantlo ó pera mellor dir, seguintlo fins á la porta*). Passihobe. (*S'arrima á la taula y agafa paper y ploma y 's posa á escriurer*). «Que ja te la manguera... que aixís »que senti xibarri, baixaré... y dutxa que te »crió.»

ESCENA IX

Amelia, Municipal y dita

- MUN. Muy buenas tardes.
SOF. (*Girantse y deixant d'escriurer*). Bonas tardes.
AMEL. (*A'l municipal*). Are gracias.
SOF. Que s'els ofereix?
MUN. Que aquesta chica s'havía perdido en el Paralelo. Estaba al mitj de la calle cridant: «Manel, Manel». Y com que chó tambien men dic, para servirla, he pensado que me cridava á mi y me he acercado. Y resulta que s' había perdido.
SOF. Ah!
MUN. Y me ha dit que vivía en casa del doctor Rafelet. Hemos anat al Dispensario que estaba mas aprop, y he mirado si en la llista de los médicos había el doctor Rafelet. Pero por más que los he llechit á todos un per un, al doctor Rafelet no lo he encontrado. Y cuando la duya á la Casa de la Ciutat para que la tuviesen en dipósit, al pasar por la Rambla se me chira y me diu: «Señor militar, me sembra que aquel es mi carrer». Y efectivament: ha conocido la casa y aqui la tenen.
SOF. (*A Amelia*). Que tal vegada es la filla del senyor Rafecas, vosté?
AMEL. Si senyora.
SOF. Bueno; gracias, Sanchez.
MUN. 'M dic Perez pera servirla.
SOF. (*Donantli una propina*). Tingui, per la molestia.
MUN. Gracias, senyora. El cuerpo no lo permite, pero... (*prenentla*), vacha; no se cansin.
AMEL. Gracias.
SOF. Passiho be, Perez! (*Mutis del municipal p'el fons*).

ESCENA X

Sofía y Amelia

- SOF. Es á dir que vosté es la filla del senyor Rafecas?

- AMEL. Si senyora. (*Després de mirarla un moment fa una rialla*). Ay carat! 'M sembla que la conec á vosté.
- SOF. A mí?
- AMEL. Sí.
- SOF. Ca!
- AMEL. Prou! Vaya si era vosté!
- SOF. Qui?
- AMEL. Si que ho era. Com mes la miro ..
- SOF. No crec que m' hagi vist may.
- AMEL. No anava ab el meu Papa vosté avuy?
- SOF. Si. Havém sortit á donar un passeig.
- AMEL. Ah! Ho veu com era voste? Han sortit á passeig y anavan tot depressa, depressa y han segut en un banc d'un jardí y el papa li ha fet un petó. Oy que si? Hi havia molta gent que se'ls mirava. ¿Oy que si?
- SOF. (*Rihent*). Pero qui es que li ha contat?
- AMEL. Ningú. Jo qu'els he vist.
- SOF. Si de lo que vosté vol dir, ja fa tres días.
- AMEL. No, senyora; qu'ha sigut aquesta tarde.
- SOF. No. Si aquesta tarde no'ns havém mogut.
- AMEL. Ahont es en Manelet? Que no hi es? Ell també hi era. Ja veurá com li contaré. Si precisament allavors ha sigut quan s'ha armat el gran xibarri. Aixis qu'els he vist, he comensat á cridar á 'l Papa y ja no sé lo qu'ha passat!
- SOF. Pobreta! No m'estranya que t'hagis perdut.
- AMEL. No ho sé no. Tothom ha comensat á cridar y s'en ha anat á 'l carrer y he perdut en Manelet. Sort n'he tingut d'aquell melitar.
- SOF. (*Escoltantla com qui escolta una boja y mirantla*). Vina, pobreta, vina. Ja m'ho ha dit el teu papá que no estás gaire bona. Que fa temps qu'estás malalta?
- AMEL. Malalta...? Malalta...?
- SOF. Aixís...
- AMEL. Sí. No estava ben sencera. Pero estic molt mellor. Uy! Quina diferencia!
- SOF. Si, si, pobreta! Ja ho veig qu'estás mellor.
- AMEL. Que vol dir que s'em coneix?
- SOF. Es clar que s'et coneix. T'esplicas molt bé.
- AMEL. Oh! Es desde qu'estic aquí qu'he mellorat. A Calonge havia perdut la gana. Déyan qu'era d'anyorament; qu'anyorava á n'en

Rafelet. Pero, aixís que vaig arribar, en Rafelet me va donar una mirada, y, com que te tan bon ull, me va endevinar la malaltia. El mateix vespre 'm va posar uns pegats que m'han anat molt be. No'ls ha provat vosté 'ls pegats d'en Rafelet?

SOF. (*Fent esforços pera tenirse'l riure*). No.

AMEL. Doncs díguili qu'els hi posi. Els hi plantará á l'esquena; pero no s'en ha de donar vergonya. Jo també 'n tenia y no ho volia que m'els posés; pero 'l papa 'm va dir qu'els metjes ho poden veurer tot. Ja veurá que bé que li anirán. Qué fa temps qu'es aquí vosté?

SOF. (*Rihent*). Uns quinze días.

AMEL. Y's troba mellor?

SOF. Sí.

AMEL. M'en alegro (*Pausa*).

SOF. (*Acariciantla*). Pobreta!

AMEL. Doncs son molt amics vosté y el Papa ¿eh?

SOF. Si...!

AMEL. Que fa temps qu's coneixan?

SOF. No... Fa pocs días.

AMEL. Ay! ay! Y ja 's fan petons?

SOF. A un senyor d'edat ja se n'hi poden fer.

AMEL. Ah! Si? (*Entra Manel ab un paquet de neulas*)

ESCENA XI

Manelet y ditas

MAN. (*Al veurer á l'Amelia*). Ola! Ja es aquí?

AMEL. Sí. Qué porta?

MAN. Neulas. (*Deixantlas damunt de la taula*).

AMEL. També n'hi ha de neulas á Barcelona, oy? Miri, Manelet. (*Senyalant á Sofia*). La qu'estava ab el papa en aquell jardí. (*Sofia riu*). S'en recorda?

SOF. Ja'ns coneixém ab en Manelet.

AMEL. Ah! Si? Coneix á tothom vosté.

MAN. (*A Amelia*). Y doncs? Ja ha sabut venir sola?

AMEL. No, senyor. M'han acompanyat.

MAN. M'en alegro. Jo havia tornat á veurer si la trobava porque estava ab pena. (*A Sofia*). Feya uns quants días que no tenia 'l gust de veurerla, Sofia.

- SOF. Lo mateix li dic.
- AMEL. Be. Pero ahont es el papa? (*Cridant*). Papa, papa! Miri qu'es prou. (*A Sofia*). Ahont l'ha deixat vosté?
- SOF. Aquí.
- AMEL. Papa! Rafelet!
- MAN. Ah! Are hi caic. El seu papa ha anat á buscarla. No crec que tardi á venir. Ha arriuat fins á casa de la Ciutat.
- AMEL. Tres días que no'l veig! Y á n'en Rafelet tampoc (*A Manel*). Sort ne tinc de vosté. Si no fos vosté, vaya un paper qu'hi faria jo á Barcelona.
- MAN. Y jo m'en alegro, perque 'm te encisat y al costat de vosté hi trobo la Gloria. (*Sofia rihent s'en ha anat á 'l balcó*).
- AMEL. (*Sonrihent avergonyida*). No 'm digui aquestas cosas.
- MAN. Perqué?
- AMEL. Com que no estic acostumada á que me las diguin, m'avergonyeixo.
- MAN. Si es que l'estimo, Amelia; l'estimo. Y precisament lo que mes m'encanta de vosté es aquest candor, aquesta ignoscencia, aquesta senzillés qu'els altres no comprenen. Si vosté no'm correspon, faré un disbarat.
- AMEL. Pero com vol que l'estimi, si dihuen qu'he d'ésser d'un altre?
- MAN. D'un altre?
- AMEL. El papa ja te paraula donada á n'en Rafelet.
- MAN. Pero si en Rafelet está enamorat d'un altra noya!
- AMEL. Ca! No ho crec pas. Aixó ho diu vosté perque 'l deixi á n'ell. (*Rihent y donantli un cop á la cara*). Qu'es pillo!
- MAN. Pero vosté 's creu que jo sería capás de fer una mala acció á un amic com en Rafelet?
- AMEL. (*Se'l mira y riu*). No se que li digui... Ja m'agrada vosté; pero en Rafelet! No veu qu'ab en Rafelet quan eram criaturas ja 'ns deyan qu'ens havíam de casar? Si ja 'ns estimavam!
- MAN. Pero are, tan el cor de vosté com el d'ell s'han refredat y vinc jo disposat á encendrer en el de vosté una flama abrasadora...
- AMEL. (*Rihent y ab els ulls baixos*). Ay! No'm digui

aquestas cosas, Manelet... A Calonge no las saben pas dir. May me las havian ditas y... no sé qu'em fa.

MAN. Ah! Escolti. Are en Rafelet portará una orquesta y donarém un ball en obsequi de vostés.

AMEL. Un ball?

MAN. Sí; un ball seguit d'un gran refresc. Per aixó he portat las neulas. La senyora Reparada y la seva filla portarán lo demés. Desd'are li comprometo tots els balls.

AMEL. Si no sé ballar...

MAN. Jo n'hi ensenyaré.

AMEL. No. En Rafelet tal vegada s'enfadaría.

MAN. No ho cregui. En Rafelet ja m'ha donat permís...

SOF. Are puja 'l senyor Rafecas...

AMEL. El papa! Ay! Gracias á Deu!

MAN. (*A Sofia*). Suposo que vosté també será dels nostres...

SOF. De que 's tracta?

MAN. De la... *matinée* que donarém avuy.

SOF. Ahont?

MAN. Aquí.

ESCENA XII

Rafecas y dits

S. RA. (*Entrant y veient á Amelia*). Ay, filla meva!

AMEL. (*Abrassantlo*). Papa! Papa!

S. RA. Gracias al Senyor qu't veig; pero 'l susto ja l'he passat. Estás be?

AMEL. Sí.

S. RA. 'T trobas be á Barcelona? 'T diverteixas?

AMEL. Sí, papa; pero m'anyorava. Tants días sense veurerl...

S. RA. Ja se sab, filla. Quan un ve á Barcelona porta tants encárrecs y troba tants entrebancs...

AMEL. (*Abrassantlo*). El meu papa...! Ja l'he vist! Ja. (*Senyalant á Sofia*). Aquesta es aquella senyora.

S. RA. No, dona, no. Ja m'ho ha contat en Manelet...; pero 'ns haveu prés per altres.

- AMEL. No es pas veritat. Si ella mateixa m'ho ha dit.
S. RA. (*Confidencialment á Amelia*). Pero no veus qu'es boja aquesta pobre senyora?
AMEL. Ah! Si? Y doncs perque hi vas?

ESCENA XIII

Reparada, Marieta y dits

(*Reparada y la seva filla entran en escena portant paquets de xocolata, melindros, ampollas d'orxata, vasos, ampollas d'aiga, etc., tot lo que anirán deixant damunt de la taula*).

- REP. Bonas tardes.
S. RA. Bonas tardes.
REP. Diu qu'ens havém de divertir senyor Rafecas?
S. RA. Pera que hi som en aquest mon, mes que pera divertirnos? (*Dirigintse á Sofia*). Veritat, senyoreta?
SOF. Es clar. Y el que ho pot fer y no ho fa es un tonto. Vosté ja ho sab...
S. RA. Prou que ho sé.
REP. (*A Manelet*). Que no hi es en Rafelet?
MAN. No, senyora. Ha anat per l'orquesta. (*El senyor Rafecas parla entusiasmat ab Sofia y en Manelet ab l'Amelia*). Quedém, doncs, Amelia, en que ballarém? Si ó no?
AMEL. Ja li dic que no'n sé; pero si vosté si empenya...
REP. (*A Marieta mentras arreglan la taula*). Pòt ser si que será lo que deya en Rafelet. Miratels. (*Senyalant á l'Amelia y en Manelet*).
MARI. Prou que me'ls miro. Veurém. Ell m'ha dit qu' aquesta tarde mateix me donará una prova de carinyo, pera demostrarme que m'estima, davant del senyor Rafecas. Desdixada d'ella si no es aixís!
(*En Manelet agafa la ma de l'Amelia. Aquesta baixa 'ls ulls*).
AMEL. No...! no! (*En Manelet li vol fer un petó á la ma. L'Amelia gira la cara avergonyida y ell li fa*). Aixó no!
REP. (*Senyalant á Manelet y á Amelia*). Si, noya, si. Mirals! Matrimoni!

ESCENA XIV

Rafelet y un comparsa, ab un piano manubri. Dits.

- RAF. Ola! ola! Aquí tenim l'orquestra. Entra, noy. (*Entra 'l comparsa ab el manubri*). Es lo mellor que'he trobat. Dotze balls escullits. Pósat aquí. (*Fa col·locar el manubri davant de la porta del quarto de Mossen Francisco*).
- REP. Aquí? Y Mossen Francisco? Per ahont entrarà?
- RAF. No s'apuri. Passará pel damunt.
- AMEL. Rafelet! Rafelet! Que do'm dius res?
- RAF. Ola, noya! (*Girantse tot seguit á Reparada. Manelet ab mímica indica á Amelia 'l paper fret d'en Rafel*). Será precis arreconar la taula!
- AMEL. (*A Manelet*). Vaya un paper mes tonto!
- RAF. (*A Rep.*) Vingui. Posem-la davant de la porta del quarto d'aquesta senyora. (*Ho fan*). Aixís!
- AMEL. (*A Manelet*). No se m'en dona res; no y no.
- MAN. (*A Amelia*). Ja li he dit.
- AMEL. No sé ballar; pero 'ls ballaré tots ab vosté. Are si que li prometo.
- RAF. Senyor Rafecas. Vuy que vegi que se l'obsequia en plena clinica. Y are veurém fins ahont arriba el seu garbo. Cuidado, Sofía! No me'l fassi rodar massa ¿eh?
- SOF. Be. Pero jo encara no estic enterada...
- RAF. *Donde estuvieres haz lo que vieres*. Res més. Dispensin. Ab permís de vostés, vaig á avisar á 'l senyor Colomí.
- AMEL. (*A Manelet*). Vol dir que no m'enganyará?
- MAN. May!
- RAF. (*Trucant á la porta primera dreta*). Senyor Colomí!
- COL. Qué mana?
- RAF. Va á comensar la *Soirée*.
- AMEL. En parlarém ab el papa!

ESCENA XV

Colomí y dits

- (*Refel obra la porta primera dreta*).
- RAF. (*Figurant parlar ab el senyor Colomí*). Vinguí, vingui aixis mateix.
- COL. (*Desde dins*). Que vol que porti la flauta?
- RAF. Res de flauta. Vosté sol...
- COL. (*Entrant en escena ab un casquet al cap*). Pero, aixis?
- RAF. (*Trayentlo per la ma*). Aixis, home ja va bé... Es una *soirée* de confiansa... en honor del senyor Rafecas, (*Colomí saluda ab una cortesia á l' senyor Rafecas*) y de la seva filla. (*Fa un' altra cortesia á l' Amelia*). La senyora Reparada l' espera p'el primer ball!
- COL. (*A Reparada*). Senyora! No pensava tenir tanta satisfacció! (*Rafel está ja al costat de Marieta*).
- REP. (*A Colomí*). Ni jo, senyor Colomí.
- RAF. (*A l' comparsa del manubri*). Apa noy. No miris els melindros qu'es massa aviat. Vinga aquell schotis tan recargolat. Apa! (*El manubri comensa á tocar un schotis*). (*A Amelia*). Sembla qu'al últim has sabut trobar á casa.
- AMEL. No n'has de fer res!
- RAF. (*A Marieta*). Ho veus, dona?
- REP. (*A Colomí*). Y doncs? Ja 's troba mellor?
- COL. Si, senyora, gracias als cuidados d'en Rafelet. Que'l ballém?
- REP. Com vulgui. (*El senyor Colomí y la senyora Reparada rompen el foc*).
- RAF. (*Veyentlos*). Ah, salao!
- S. RA. (*Agafant á Sofia pera ballar*). Fa tants anys que no practico la coreografía, que segurament no m'en recordaré. (*Ballan tan malament com saben, lo mateix qu'el senyor Colomí*).
- RAF. (*A Marieta p'el senyor Rafecas*). Mira quin garbo! (*Marieta riu, mentres en Rafelet l'agafa y's posan á ballar*).
- MAN. (*A Amelia*) Ho veu?

- AMEL. Si qu'ho veig, Ballém. (*Ballan*).
S RA. (*A Sofia*). Si 't trepitjo no'n fassis cas... Es la falta de costum. (*L'Amelia balla també molt malament. Els únics que ballan be son en Rafelet y la Marieta*).
- AMEL. (*A Manelet*). Em sembla que m'apreta massa...
- MAN. Ho faig pera que no caigui.
SÓF. (*A'l senyor Rafecas*). Pero qu'es el sant d'algú d'aquesta casa, avuy?
- S. RA. No ho sé, filla. Dihuen qu'hem de ballar? Donchs ballém!
- AMEL. No ho hagués cregut may.
MAN. Ja veu com jo no l'enganyava.
AMEL. Ja ho veig. Mentres are no fassi vosté com ell...
- MARI. Are si qu'estic convensuda. Ay, de tú que m'haguéssis enganyat. (*Tothom parla; tots cridan. El senyor Colomé y la senyora Reparada rihuen. La Sofia també. En mitj del xibarri entra l'oncle Pau, seguit d'un camalic que dú una maleta*).

ESCENA ÚLTIMA

Pau y dits. Després el bombero

- (*El senyor Pau entra en escena ab dos bastons perque se suposa que coixeja á causa del reuma. El ball segueix ab tan entusiasme que ningú s'adona de la presencia d'ell*).
- PAU. Que no ha arriuat ningú? (*Segueix el xibarri y ningú 'l sent*). Eh! eh! Que no ha arriuat ningú...?
- RAF. L'oncle Pau! (*Deixant á la Marieta y anant á abraçar á son oncle*).
- S. RA. (*Que segueix ballant*). Pau!
- AMEL. El senyor Pau! (*Segueix ballant*).
- MAN. Don Pau!
(*El senyor Colomé y la senyora Reparada no s'adonan de res y segueixen ballant, el manubri segueix tocant y segueix el rebom-bori*).
- RAF. (*Acompanyant á son oncle*). Ja vinc Ma-

rieta. Segui aquí, oncle Pau. Tot seguit soc pera vosté.

(El senyor Pau seu al costat de la taula. En aquest moment se veu la manguera entrant p'el balcó, y, mentres en Rafelet torna al costat de la Marieta deixant á 'l senyor Pau com atontat, entra 'l bombero per la porta del fons y s'en va de dret al balcó á agafar la manguera. Ningú s'en adona mes qu' el senyor Pau que se'l mira y no entén res. El camólic ha deixat la maleta á un cantó y s'en ha anat p'el fons).

BOMB. Prepárinse!

TOTS. Ep! Ep!

RAF. *(Bó y ballant).* Qué fa?

BOMB. Pacte es pacte... *(Preparants' ab la manguera).*

PAU. Pero qu'es aixó?

RAF. *(Al bombero).* Alto, alto!

PAU. Be; pero qu'es aixó? Qu'esteu boigs?

RAF. Si, oncle. Y aixó es la música y la hidrote-
rapia aplicada á las malalties del cervell.
Ves tocant, noy; ves tocant. *(El manubri
segueix tocant y tots ballan).*

S. RA. Vesti fixant, Pau; vesthi fixant, que si no ets
boig, prou que t'hi tornarás. *(Mossen Fran-
cisco apareix á la porta del fons. Al veurer
lo que passa 's senya y cau el teló).*

FI DEL ACTE SEGON

ACTE TERCER

ESCENA PRIMERA

(Després d'un moment d'alsat el teló, entren en escena 'l senyor Pau y el senyor Rafecas. El primer apotjat en un sol bastó, si be coixejant encara una mica. Figura que venen del carrer).

Pau y Rafecas

PAU Del demés, cregas Jaume, qu' es una satisfacció per un oncle, 'l trobars' ab un nebot com en Rafelet. Quan un veu la manera digna com ha aprofitat els diners de la carrera, se sent verdaderament orgullós.

S. RA. Si que tens rahó. (*Sehuen*).

PAU Jo no sé d' ahont ha tret el talent aquest xicot. Modestia apart, si cal dir la veritat, se'm sembla un xic á mí.

S. RA. (*Dubtant*). Vols dir Pau?...

PAU Ja sabs que jo may he tingut res de tonto. Y en Rafelet fa cosas y curas maravillosas. Are ja no parlo p' els altres. Parlo per mí. Després de vint anys, com aquell qui diu, de no poguerme moure, arribo, 'm mira, 'm fá una pila de preguntas, demana consulta, y em recepta... jo no sé lo que 'm va receptar: total un unguent. Pero que hi deu haver en aquest unguent, qu' al cap de dos días ja 'm permet anar á donar un passeig? Veritat es que la senyora Reparada m' ha fet las fregas ab un carinyo... Pobre senyora!

- S. RA. Es lo que jo dic: boigs fan bitllas.
PAU Qué vols dir?
S. RA. Oue la senyora Reparada... (*Fa una senyal com volguent dir que no hi es tota*).
PAU Y cá!
S. RA. Preguntabo al teu nebot! Diu que tots els qu' están aquí son boigs, inclús nosaltres...
PAU Si es cas, tú...
S. RA. Jo! (*Somrihent y confidencialment*). Sí, Pau, sí. Encare no t'ho he contat!
PAU Qué?
S. RA. Que realment estic... (*fent senyal de que no hi es tot*). Y bastant! No sé pas abont arri- varé...si es que arribo á alguna banda... que no ho crec!
PAU Esplicat, Jaume; explicat.
S. RA. Estic... enamorat!
PAU Tú!!
S. RA. JÓ!
PAU (*Rihent y volguents' arrimar á 'l Sr. Rafecas ab la cadira*). Ay!
S. RA. Perque dius ay?
PAU No'm recordava de que encare tinc dolor... Digas!
S. RA. Doncs, noy, no sé si ho fan els aires; pero m'han tornat las ilusions de la joventut.
PAU Siga enhorabona.
S. RA. Escolta. Tu que tens horts y olivars, sabs qu' á vegadas un arbre sembla que's mor de vellesa; pero 'l trasplantas y la nova terra 'l fa reviurer. Doncs be: á 'n aquest arbre que 's diu Jaume Rafecas li ha succehit lo mateix. L'he tret de Calonje; l'he plantat á Barcelona y está desconegut, hermós, fins hermós, florit, plé de sang y plé de vida, ab els ardors de la joventut, ab...
PAU M'en alegro, home; m'en alegro.
S. RA. (*Confidencialment, com temerós de que algú 'l senti*). No vás fixart' al arrivar, ab aquell auellet tot tendre que ballava ab mi...?
PAU No recordo! Ah! Sí.
S. RA. Doncs... es ella.
PAU Ella?
S. RA. Ella! Y está perdudament enamorada de mí.
PAU De tú?
J. RA. De mí, si, de mí... No'm deixa á sol ni som-

bra. Abir va tenirme fora de casa tot el día, per quin motiu nosaltres dos no'ns várem veurer. Are's deu estar arreglant, pera que la dugui á passeig y á fer alguna petita compra. Es l'ignoscencia personificada. Ja te la presentaré.

PAU Bé, home, bé... Y tú?

S. RA. Ja t'ho he dit. Guillat per'ella.

PAU Aixó prou qu'ho veig. Pero, que pensas ferne d'ella?

S. RA. Veurém. Per are, procuraré casar á l'Amelia com mes aviat mellor. Y després, ja en complerta llibertá, la Sofía y jo ens en anirém á...

PAU Ah! 'S diu Sofía?

S. RA. Sí; ja veus fins el nom es bonic. Doncs, com te deya, ens en anirém á fer un viatge á Italia y á las Américas... á gastar la plata. Ahir li vaig prometre que la duria á Manzanillo á veurer *el ingenio*, pera que en el cocotero que hi tinc, ens gronxém en una hamaca ab dugas negritas al costat qu'ens vagin fent aire...

PAU Ay Rafecas!

S. RA. Qué?

PAU Res, home res. Que Deu te conservi 'l bon humor y la joventut y la guillardura.

S. RA. Ay, si, noy!

PAU Em sembla, no obstant, qu' á l'edat nostra, 'ns convé mes aviat una dona reposada, una dona de judici, una dona que sigui dona de casa... Que't diré jo? La... la senyora Reparada per exemple. Aquesta senyora, un cop curada del tot, ha d'ésser una joia per'una casa... Me fa unas fregas ab un garbo, qu'apenas m'en sento. Alló no son mans, son plumas... Alló no es dona, es un ángel...! Y em cuida ab un carinyo, que no 's paga ab res del mon!

S. RA. Ay Pau!

PAU Qué?

S. RA. Res, home, res. Que Deu te conservi las ilusions casulanas. Cada hú per allá 'hont l'enfila. A tu t'agrada una dona feta, revinguda; que tingui perfúm de... de cuyna. A mi no. A mi donam carn tendre... un aucellet de

primera volada... perfúm de... d'alló; d'alló qu'ella gasta. Ja n'hi he comprat tres ampollas y encare no sé com s'en diu...

- PAU Tot aixó ho deuheu donar els aires de ciutat.
S. RA. Si, noy. Els aires de ciutat dónan á cada hù lo que li convé, perque aquí hi ha de tot y pera tots els gustos. Al revés de Calonge. Allá no hi ha més qu'aires de montanya, que no son bons més que per 'engreixar virám.
PAU Y pera la butxaca, Jaume. (*Sofia surt de la seva habitació elegantment vestida.*)
S. RA. (*Mentres Sofia tenca la porta del seu quarto, á Pau*). Mirala: aquí la tens.

ESCENA II

Sofia y dits

- S. RA. (*A Sofia*). Vina aquí, *pimpollo*.
SOF. Qu' aném?
S. RA. Sí; pero abans déixam que 't presenti á 'l meu amic Pau... Vina!... (*Sofia s'hi arriba*).
SOF. (*Saludant á n'en Pau*). Tinc molt gust en estrenyerli la ma.
S. RA. Eh? Que 't sembla?
PAU Qu'ab tot y els teus anys, encare tens bon gust.
S. RA. Com si á quaranta dos ja 's perdessin las ilusions.
PAU Que t'has plantat?
S. RA. No 'n fassis cas, noya. Are vol ferm'enrajolar.
SOF. Ja li he dit varias vegadas, qu'á mi sols em fan ilusió els homes serios com vosté y que lo dels anys no'm preocupa.
S. RA. Ja ho sents.
PAU Ay, Jaume! 'T planyo!
S. RA. Be: que vols venir ab nosaltres?
PAU. Ab vosaltres? Deu m'en deslliuri!
S. RA. Prendrém un cotxe. A n'aquesta li agrada molt anar en cotxe.
PAU No, noy, no. 'M portariahu per mals camins... Además: aquest senyor sacerdot anit va dirme que desitjava tenir una entrevista

- S. RA. à solas ab mi yare 'l cridaré... Ahont aneu...?
Ahont anirém... pot de pomada? Jo li dic pot de pomada perque tot ella es un perfum... No 'l sents? (*Sofia riu y 's tapa la boca ab el mocador pera dissimular*).
- PAU Prou! Es dels que tiran.
- S. RA. Ahont aném?
- SOF. Ahont vulgui... Al carrer de Fernando..
- S. RA. Es el seu carrer. No s'en mouria may. Vaja, aném, *ave del Paraiso*.
- PAU Y que n'has après en pocs dias!
- SOF. Passiho be Don Pau.
- PAU Estiga bona... Donya... Com li has dit? Ah! Donya *Ave del Paraiso*. (*Quan ja en Rafecas y la Sofia son á prop de la porta*). Jaume! (*Rafecas 's gira*). Cuidado ab l'am!
- S. RA. Ay Pau! Quan l'esqué es dolç com aquest, un s'enganxa á l'am ab molt gust... (*S'en va rihent ab Sofia p'el fons*).

ESCENA III

Pau, Mossen Francisco, Rafel y Manel

- (*Aixis que Sofia y el senyor Rafecas son fora, Pau s'alça y á poc á poc 's dirigeix á la porta de Mossen Francisco*).
- PAU (*Trucant*). Mossen Francisco!
- M. FR. Qué mana?
- PAU Quan vulgui estic á las ordres de vosté.
- M. FR. Tot seguit, Don Pau.
- RAF. (*Entrant en escena ab en Manel*). Bon dia, oncle.
- MAN. Bon dia, Don Pau. Com se troba?
- PAU Molt mellor. Estic desconegut. (*Tornant á seurer y dirigints' á son nebot*). No m'havias dit qu'aquest matí no vindriás?
- RAF. Si. Be li havia dit; pero fa un dia tan hermos, qu'he pensat que li convindria sortir. Jo per la seva salut ho deixo tot.
- PAU Ja ho sé, Rafelet, pero ja he sortit. He anat á donar un petit passeig ab en Rafecas; sols qu'aquest sacerdot que tens aquí, va dir-m'anit que avuy volia parlarme detingudament d'algún assumpto...

- RAF. No se l'escolti pas. (*A Manel*). Veus com la Marieta estava ben enterada...?
- PAU Com deyas?
- RAF. Deya que la Marieta estava enterada de que vosté havia sortit. Jo no ho volia creurer. Vosté fa mass'l valent. Are ha de reposar y que ningú 'l destorbi. Vagi á tirars'un xic al sofá. Deixil estar á Mossen Francisco; ja hi parlará una altra hora. Pero, li repeteixo que no se l'escolti gaire perque no hi es tot. Are l'ha pegada ab mí. Demá la pegará ab vosté... Te lo qu'en dihem: bojería maniática persecutoria! (*Entra Mossen Francisco y al veurer á Rafel y Manel 's queda á prop de la porta*).
- PAU Comprenc!
- M. FR. Estic á la seva disposició...
- RAF. (*Corrents cap á Mossen Francisco*). Al oncle li convé reposar. Ha sortit á donar un passeig y... Després ja 's veurán, Mossen Francisco (*Ap. á Mossen Francisco*). Com li arribi á dir res que 'm perjudiqui, 'l mato! (*Manel figura parlar ab Pau, per quin motiu aquest no mira á Mossen Francisco*).
- M. FR. No sigui tan valent.
- PAU (*Creient que li diu á n'ell*). Aixó mateix em deya 'l meu nebot.
- RAF. (*A Mossen Francisco*). Primer havém de tenir una sentada nosaltres dos.
- MAN. (*A Pau*). Vol que l'acompanyi á la seva habitació?
- PAU (*Alsantse*). No, gracias! Si ja'm sento tot un altre. Ho veu?
- RAF. (*A Mossen Francisco*). Vaja, retiris. Ja'l cridaré.
- PAU Si, senyor, si. El meu nebot ja l'avisará...
- RAF. (*A Mossen Francisco*). Digui que bueno.
- M. FR. Sí... sí... Prou.
- PAU (*A Mossen Francisco*). Ab permís de vosté! (*Mutis p'el fons*).
- M. FR. Aixó, Rafelet, es un sequestro indigne! Res mes. (*S fica en el seu quarto y tenca*).
- RAF. (*Mentres Mossen Francisco tenca la porta*). Com diu? (*Girants' á Manel*). Miri qu'es prou!
- MAN. Pero te rahó!

RAF. (*Després de una pausa*). Si que te rahó; si, pero no li puc pas donar encare que la tingui.

MAN. Pobres de nosaltres!

RAF. Es clar! Figúrat!

ESCENA IV

Rafel y Manel

MAN. Que pensas fer?

RAF. No ho sé! La cosa cada vegada 's posa pitjor.

MAN. Es cert.

RAF. De mica en mica, y sense donarmen compte, he tornat boigs á tots els d'aquesta casa que, llevat del senyor Rafecas, tenen mes judici que nosaltres. Aquesta comedia no pot durar.

MAN. Be prou qu'ho veig que no pot durar.

RAF. L'oncle Pau ha tingut la desgracia de posarse mellor y vejas qui'l treu de Barcelona. Mossen Francisco está empenyat en parlar ab ell y un moment ó altre, aprofitant un descuit meu, se sortirà ab la seva. Y allavors qué? Ab quina cara 'm presento devant del oncle? Per si no n'hi hagués prou ab aixó, 'm diu l'oncle que la dona de l'arcalde arribará d'un moment á l'altre, perque no hi ha mes remey que tallarli la cuixa, y ell vol veurer com practico l'operació.

MAN. No deyas l'altre dia...

RAF. Sí; alló d'un cop de serra, eh? Y d'aquí á presiri...! Manelet: ho veig molt mal posat. Hi ha un nuvol negre devant meu que cada vegada va fentse mes espés. Per si encare no n'hi hagués prou y massa y tot, queda subsistent l'empenyo del oncle en que jo'm casi ab l'Amelia.

MAN. No, Rafelet. Per l'amor de Deu! Aixó no ho fassis pas.

RAF. Y ca!

MAN. Ja sabs que jo no tinc un oncle com tens tú y que totas las mevas esperansas las he posadas en l'Amelia. Ella es el meu pervindre y el meu amor. L'estimo, Rafelet: cre-

- gas que l'estimo y que la faré felís. Que mes pots desitjar sino que fassi felís á la qu'ha-
via d'esser la teva dona?
- RAF. Be, home be; estigas tranquil. Per la meva part ja sabs que t'aplanaré sempre 'l camí, perque si tu estimas á l'Amelia, encara que siga per las circunstancias..., jo estimo bo-
jament á la Marieta. Pero si l'oncle s'entera de tot, s'en va tot á rodar.
- MAN. Y per carambola 'm toca á mí.
- RAF. (*Ab veu alta y planyentse*). Y adeu Marieta!
- MAN. (*Id.*). Y adeu Amelia!

ESCENA V

Marieta, Amelia y dits

- (*Marieta y Amelia entran en escena á temps que Rafel y Manel dihuen els últims bocadillos*).
- MARI. (*A Rafel*). Que t'en vas?
- AMEL. (*A Manel*). Que os en aneu?
- RAF. No!
- MAN. No!
- MARI. Com qu'ens déyau adeu...
- AMEL. (*A Manel*). Deyas: adeu, Amelia!
- RAF. Ah! Si. Te rahó qu'ens en anávam!
- AMEL. Ahont?
- MAN. No ho sé. Aquest ho sab.
- RAF. Jo?
- MARI. Y are? Sembleu ximplés.
- RAF. Are hi tocas.
- MARI. (*Ab energia*). Doncs no os moheu.
- AMEL. No os podeu mourer.
- RAF. Per qué?
- MAN. Que hi ha?
- MARI. Havem d'enrahonar.
- AMEL. Si.
- RAF. Endevant. Vosaltres diréu.
- MARI. Seyeu.
- MAN. Seyem. (*Tots quatre sehuen procurant que Rafel sigui á la dreta de Marieta y Manel á la de l'Amelia*).
- AMEL. (*Tot seguit*). Que no hi es el papa?
- MAN. No!

- AMEL. Deu haver sortit ab aquella senyora.
MAN. Ho suposo!
RAF. *Bueno*. Veyám, digueu y anem al gra, per-
que tenim' un xic de pressa.
MARI. Doncs be. Aquesta senyoreta y jo acabém
de celebrar una detinguda conferencia re-
clamada per mí, á fi y efecte de saber qui-
nas eran las sevas pretensions y si havíam
d'anar al *campo del honor*.
RAF. Dimoni!
MAN. (*Senyantse*). Jesús, María y Josep!
MARI. Aixís, aixís. Jo las gasto aixís. Estava dis-
posada a tot.
RAF. Y ella?
AMEL. Jo no sabia lo que era 'l *campo del honor*.
Com qu' á Calonge no n'hi ha... d'aquests
camps...
RAF. (*A Marieta*). Ves seguint.
MARI. Doncs be. Aquesta senyoreta m'ha confes-
sat que no t'estima.
AMEL. No!
RAF. Jo tampoc. Las cosas claras.
MARI. Y que no vol ésser la teva esposa.
AMEL. No!
RAF. Ni jo tampoc el seu marit.
MARI. Qu' á qui estima es á n'en Manelet.
AMEL. Si.
MAN. Y jo.
MARI. Y que 'l seu marit ha d'ésser en Manelet.
AMEL. (*A Manelet*). Veritat que si, Manelet?
MAN. Si, prenda.
MARI. De manera que...
RAF. Jo, per la meva part celebros l'acord qu'ha-
veu pres, porque ja sabs que fa temps que
t'estimo y em plau confessarho devant de
l'Amelia.
AMEL. Si, si. Ja no se m'en dona res de tú. Mentres
en Manelet m'estimi...
MAN. Jo t'estimaré sempre.
MARI. Be. Are falta la segona part.
RAF. La segona part?
MAN. Quina es la segona part?
RAF. Just. Quina es? Vinga.
MARI. Que 's comunicui avuy mateix aquest acort
al senyor Rafecas y á Don Pau y que se 'ls
obligui á donar el seu consentiment...

- RAF. Aixó ja'm sembla mes difícil.
AMEL. No ho es pas de difícil.
RAF. Y qui ha d'ésser l'embaixador?
MARI. Tots quatre.
RAF. Pot ser sarém massas. Aixó qui ho ha d'arreglar ha d'ésser l'Amelia. D'ella depend.
AMEL. De mi?
RAF. Sí; de tú. Ab tal que tu diguis á 'l teu papa que no m'estimas y que vols per espós á n'en Manelet...
AMEL. Si que li diré, si.
RAF. Be, pero li has de dir de certa manera; que no 's pensi que jo t'ho faig dir. Li has de dir aixís: «Papa: en Manelet m'agrada mes qu'en Rafelet».
AMEL. (*Repetint lo que diu en Rafel y equivocantse*). Papa: en Rafelet m'agrada mes qu'en Manelet.
MAN. Eh?
MARI. Com?
AMEL. Que no ho dic be?
RAF. Si ho dius al revés.
AMEL. Ay! Si.
RAF. Si que la fariam bona! Y has d'anyadir: «Vull casarm' ab en Rafelet».
MARI. Are ets tu qu'entrebancas.
AMEL. Be; ja li diré ben dit.
RAF. Y jo, al oncle, que crec qu'está molt satisfet de la senyora Reparada perque li fa molt bé las fregas, li diré que pera consolarme del desaire teu, em vuy casar ab la Marieta qu'es una noya de totas prendas, que pera portar una casa no té preu. (*A Marieta*). Oy, noya?
MARI. 'M sembla!
RAF. Y l'oncle allavors.
MAN. Dirá amén...
RAF. Magnífic! Oh! Y m'haveu donat una gran idea pera que tot surti á mida del nostre gust.
MARI. Si? Quina? Quina?
RAF. Després us la diré. Anéusen; deixeu-me estar; aneu cap allá, ja us avisaré. Deixeu-me tenir are una conferencia ab mossen Francisco.
AMEL. Pera que 'ns casi?

- RAF. Sí, noya, pera que 'ns casi.
AMEL. Ay que be!
RAF. Oy que sí?
AMEL. Manelet.
RAF. Vaja, aneu.
MAN. Aném. Aném á contarho á la senyora Reparada.
MARI. Aném que la mamá tindrà una alegria. (*Anantsen p'el fons*).
RAF. Sobretot no feu gatzara, que l'oncle Pau deu dormir y per are no convé que's despertí.

ESCENA VI

Rafel y Mossen Francisco

- RAF. (*Trucant á la porta de Mossen Francisco y ab accent humil*). Mossen Francisco!
M. FR. Que hi há?
RAF. Si no es molestarlo, vol fer el favor un moment, si es servit?
(*Mossen Francisco obra la porta y entra en escena. Rafel li bésa la ma*).
M. FR. Qu'es aquesta sumissió Rafelet?
RAF. Bandera blanca, mossen Francisco, bandera de parlament. Si té la bondat d'escoltarme, li explicaré.
M. FR. Vosté dirá.
RAF. Fássim l'obsequi de prendre asiento... (*Sehuen*). Are, fássis el cárrech de qu'está en el confessionari y de que un pobre pecador ve á postrarse arrepentit als seus peus.
M. FR. Arrepentit?
RAF. Si, pare.
M. FR. Si realment fos cert, el preludi no'm desagradaría.
RAF. Mossen Francisco! (*Pausa*). Si es que no sé per'hont comensar...
M. FR. Las confessions comensan sempre p'el primer manament.
RAF. Es qu'en el meu cas, no sé quin es el primer ni quin es l'últim. Además: n'he comesos tants de pecats, qu'algun m'en callaré, perque si 'ls hi aboco tots vosté no m'absoldrá.
M. FR. Mal fet!

- RAF. Es qu' á la memoria no hi caben tots.
- M. FR. Hagués fet abans un bon examen de consciencia.
- RAF. Ay, Mossen Francisco! Havia de comensar per tenirne y no l'he coneguda may la consciencia.
- M. FR. Primera confessió. Vagi seguint.
- RAF. Precisament per no haverla coneguda, he comés un mon d'irregularitats qu'avuy pesan en el meu esperit. Y de tal manera hi pesan, que si vosté no intercedeix per mí, acabarán per' ofegarme.
- M. FR. Al gra, Rafel; al gra.
- RAF. (*Petita pausa y ab solemnitat*). Mossen Francisco! Ha vist el *Tenorio* vosté?
- M. FR. Com vol dir que si he vist el *Tenorio*? Que ja torna á descarrilar?
- RAF. No, senyor, no. Vuy dir qu'allá's parla d'un *punto de contrición* pera guanyar la gloria del Cel. Y aquest punt de contrició ha arribat també pera mí. Si, mossen Francisco, si. Jo he sigut un tronera; he justificat el meu apellido porque he sigut un mal cap, he abusat de la lliberalitat eccesiva del oncle Pau.
- M. FR. Ho veu com jo tenia rahó?
- RAF. No li he negada may.
- M. FR. Mes d'una vegada.
- RAF. Interiorment may; porque la tenia tota; y quan me deya que no era metje y que aixó en lloc d'una clínica era un escorxadador, encare que protestava, pensava entre mí: «¡massa rahó que té mossen Francisco!» Pero la lluyta per la vida fa cometre moltes faltes, fins, si vol, involuntariament.
- M. FR. (*Suspirant satisfet*). Vaja! Menos mal! 'S veu qu' algun Sant li ha tocat el cor:
- RAF. Ha sigut una Santa.
- M. FR. Devant de Deu no hi ha sexes. Tots, tan els Sants com las Santas tenen el mateix poder. Vagi dihent.
- RAF. Es, doncs, el cas, Mossen Francisco, que després d'uns quants anys de portar enganyat al oncle, fentli creurer qu'estudiava la carrera de medicina, la sort, ó lo que siga, va durm' á casa de la senyora Reparada, ab

quin motiu vaig conèixer á la seva filla. Veurer á la Marieta y estimarla com un boig ab fi de bé, fou obra d'un moment. Allavors vaig concebir l'idea d'estudiar de ferm; pero... era massa tart; n'havía perdut l'hàbit. Vaig llevarme, un día, de bon humor y vaig dirme: «ja ets metje». Y d'aquella mentida, imposada en mal hora per la necessitat, n'ha sortit una série de conseqüèncias imprevistas y he vingut representant una comedia indigna. (*Mossen Francisco fa signos afirmatius*). Si, Mossen Francisco! Si ho reconec! Si no soc á la presó, es perque vosté no ho ha volgut...

M. FR. Ah! Joves, joves...

RAF. Que hi vol fer? (*Pausa*). Are be. En mitj d'aquest tripijoch hi ha 'l senyor Rafecas,

M. FR. Que te que veurer?

RAF. El senyor Rafecas té una filla y molts diners. Y tan ell, com l'oncle, s'havian proposat que l'Amelia havia d'ésser pera mí y jo pera l'Amelia. Afortunadament, ni ella m'estima ni jo l'estimo á ella, perque aixis com jo tinc donat el cor á la Marieta, ella s'ha enamorat com una boja del meu amic Manuel Capvuyt.

M. FR. Un altre cap de casa! Ho es ben bé un cap vuyt.

RAF. Jo'n tinc la culpa. Ell ray prou era un bon noy; pero res, *dime con quien andas...* En fi: resumint. ¿Vosté estaria disposat á ésser el nostre mediador ab l'oncle Pau, per' obtenir el seu consentiment á fi y efecte de que el matrimoni 's pugui portar á cap, lo qual á la vegada facilitaria 'l de l'Amelia ab en Manelet?

M. FR. Ah! Es á dir qu'aquest es l'objecte de la seva entrevista ab mí?

RAF. Oh! Esperis, esperis. Si ho fa, y logrà, com logrará segurament, el consentiment del oncle, jo li prometo no fer mes de metje. Un cop casat esplicaré al oncle la meva epopeya y estic segur qu'encare li farà gracia. Després de tot, com qu'un día ó altre he d'ésser el seu hereu, no la necessito pera res la carrera. Ja es prou ric, l'oncle. Y com que no te

mes nebot que jo... Si; fassiho Mossen Francisco y á la vegada qu'ens casará á nosaltres casará també á n' en Manelet y l'Amelia. Vosté ha dit al oncle que desitjava parlarli y li pot dir qu'era per, aixó. L'ocasió no pot ésser mes oportuna.

M. FR.

Rafel! Rafel!

RAF.

Fássiho, mossen Francisco y jo faré tot lo que vosté m'ordeni. 'M convertiré, diré 'l rosari cada día, li ajudaré la missa...

M. FR.

Ja 's pot creurer aixó?

RAF.

(*Ab solemnitat*). Es la primera vegada en la meva vida, que dic la veritat.

M. FR.

'M promet formalment que destruirá tots els símbols...?

RAF.

Si, pare.

M. FR.

Que despenjará aquell padró d'ignominia, aquell fals títol que te penjat allí dalt?

RAF.

Si, pare. Ho destruiré tot. Pero no ho es pas de fals aquell pergami. Es un títol de veterinari que vaig comprar als Encants. Marc y tot em va costar una pesseta.

M. FR.

(*Després d' un moment de pausa*). Está bé. Si vosté 'm promet un cambi radical en la seva vida, en las sevas costums, en la seva manera de pensar, jo, que no puc veurer ab bons ulls las sevas relacions actuals ab la Marieta, parlaré ab el seu oncle y l'inclinaré á que dongui 'l seu consentiment pera que puguin efectuar el Sant Matrimoni.

RAF.

(*Besant la ma á Mossen Francisco*). Ay, gracias, mossen Francisco, gracias! Ab permís de vosté vaig á comunicar la bona noticia á la Marieta, l'Amelia y en Manelet qu'esperan ab delit el resultat de la nostra entrevista. (*Besa content y repetidas vegadas la ma á Mossen Francisco*). Gracias, mossen Francisco, gracias. (*Mutis p'el fons, mentres Mossen Francisco s'en va á la seva habitació mirant á Rafelet y fent espressius moviments ab el cap. Aixís que Mossen Francisco ha entrat á la seva habitació, entran en escena p'el fons, la senyora Reparada y el senyor Pau*).

ESCENA VII

Reparada y Pau. (Després Mossen Francisco)

- PAU (*Entrant del bras de Reparada, rihent y ab el bastó á l' altre ma*). Vol dir qu' em cuidaria be, senyora Reparada?
- REP. Perque no?
- PAU (*Somrihent*). Ay, senyora Reparada! No sé que li digui.
- REP. Próbihu...
- PAU (*Seiyent*). Segui... segui... (*Reparada seu*). Els homes, á mida que ens fem vells posem molt mal geni. Y si estém malalts, ens fem insoportables. Y, com es natural, la persona qu' está al costat nostre, necessita tenir un dipòsit de paciència que no s'acabi may...
- REP. Jo'n tinch per vendre...
- PAU Ja es prou!
- REP. Qui 'l cuida are?
- PAU Qui 'm cuida? Ay, senyora! una pobre dona que te mes anys que jo...
- REP. Pobre dona!
- PAU Si, pobreta! Moltes vegadas ab dolor y tot tinc de cuidar-la jo á 'n ella...
- REP. Y dones?
- PAU Y vol dir que si avindria vosté á viurer á Calonge... (*Rihent*).
- REP. Jo estic be per tot.
- PAU Y... vol dir que á la seva filla no li sabria greu que la tragués de ciutat, pera durla á montanya?
- REP. La meva filla s' acostuma á tot.
- PAU Vaya! vaya! Y vol dir qu' está ben bona vosté?
- REP. Tinc salut pera vendre.
- PAU Tòt ho té pera vendre vosté.
- REP. Gracias á Deu tot me sobra.
- PAU Ditxosa de vosté, senyora Reparada...
- REP. No' m falta mes qu' una cosa.
- PAU Un bon marit.
- REP. (*Rihent*). Aixó. Una dona sola no es ningú. No li sembla Don Pau?

- PAU Vaya! vaya! (*Pausa*). Y vol dir que la seva filla veuria ab gust que...
- REP. Pobreta! Ella no desitja altre cosa qu' el benestar de la seva mare...
- PAU Vaya! vaya! Y vol dir que si vosté 's tornés á casar no anyoraria al difunt...?
- REP. Ay, no, pobret! Fa tants anys que ho es que se m'en ha anat de la memoria. Y si vosté 's portés bé...
- PAU Jo...?
- REP. Ay! Dispensi... Ves are qu'he dit... tonta de mí!
- PAU (*Se la mira un moment, somriu y després diu:*) Vaya, vaya! Ja'n parlarém; ja'n parlarém. (*Mossen Francisco obra la porta*).
- REP. Mossen Francisco! Be podía esperar un xic més. Veritat Don Pau? Are que teníam una conversa tan animada...
- PAU Es veritat; pero diu que m'ha de parlar d'un assumpto tan interessant! L' escoltaré pera no desairarlo; pero ja m'ha dit en Rafelet que no fassi cas de lo que 'm digui, perque está xiflis.
- REP. Pobre senyor! (*Mossen Francisco ha tencat la porta del seu quarto y s'ha anat arrimant á Pau*). Jo ab permís de vostés em retiraré.
- PAU Vosté mateixa. (*Mutis de Reparada p' el fons*).

ESCENA VIII

Don Pau y Mossen Francisco

- M. FR. Y doncs, Don Pau? Ja m'ha dit el seu nebot que's troba mellor.
- PAU Si, senyor; molt mellor.
- M. FR. Gracias á Deu.
- PAU Y gracias á la pomada d'en Rafelet y als cuidados de la senyora Reparada.
- M. FR. Be, be. M'en alegro. Cregui que m'en alegro.
- PAU Gracias, mossen Francisco. Es un sant el meu nebot.
- M. FR. (*Rihent*). Home, home! No diré que sigui un diable; pero tan com un sant...
- PAU Pera mí sí, perque ha fet un miracle. Y ja

sab vosté, mellor que jo, que de miracles no'n fan més qu'els sants.

M. FR. També es cert... Si...

PAU Dé manera que vosté desitja parlar-me...

M. FR. Si senyor, si no ha d'esser-li molest.

PAU Com s'enten? De cap manera. Vosté dirá.

M. FR. (*Seyent*). Ab el seu permís... (*Rafel, Marieta y Amelia s'arriman á poc á poc y de puntetas á la porta del fons per' escoltar procurant no ésser vistos*). El seu nebot s'ha confessat ab mi!

PAU Que 'm diu! Ho veu com es un sant? Abans no las tenia aquestas ideas. No s'hauria confessat, ni que la seva mare hagués vingut del altre mon pera que ho fés. Vagi dihent.

M. FR. Es que la seva ha sigut una confessió especial. M'ha dit qu'estima bojament á la Marieta.

PAU Qui es la Marieta?

M. RR. La filla de la senyora Reparada.

PAU Are vegi! (*En Rafelet, en Manelet y la Marieta y l'Amelia fan moviments expressius que's deixan á criteri dels artistas*).

M. FR. Y diu qu'está decidit á casarse ab ella.

PAU Si tan l'estima, es tan com natural.

M. FR. Diu que vosté, lo propi qu'el senyor Rafecas, tenían concertat el seu casament ab l'Amelia.

PAU Sí!

M. FR. Pero que ni ell estima á ella ni ella l'estima á ell.

PAU Caramba! Caramba!

M. FR. Aixó mateix, porque l'Amelia, de qui está bojament enamorada es d'en Manelet.

PAU D'en Manelet! Are vegi! Ves qui ho havia de dir!

M. FR. Com es natural, donada la gravetat del cas, m'ha comissionat pera que jo li portés á vosté l'embaixada.

PAU No podía buscar mes bon embaixador.

M. FR. M'ha dit á la vegada, que si vosté consent y, com es natural, el senyor Rafecas no s'oposa al casament de la seva filla ab en Manelet, Deu Nostre Senyor li haurá tocat el cor y serà un modelo d'homes y de marits.

PAU Bé, bé... Y vosté que hi diu á tot aixó?

M. FR. Ja sab vosté, Don Pau, que els embaixadors no son mes que senzills mediadors entre dugas potencias. Pero, si vosté 'm permet que li digui la meva opinió, jo entenc que may s'hán de torcer las inclinacions dels joves, sempre y quan no siguin descabelladas. «A «la Marieta la tinc per una bona noya, y, «per altre part, si en Rafel fa tres anys que «l'estima y ella fa tres anys que li corres- «pon, crec qu'aquesta mútua estimació te «las arrels massa fondas, pera que pugui «destruirse. Si, ademés, ni en Rafelet ni «l'Amelia 's portan carinyo, el matrimoni «d'ells dos seria un niu de discordias, men- «tres's causaria inutilment la infelicitat d'en «Manelet y la Marieta. Are, una vegada sá- «piga jo quin es el seu parer, pera comu- «nicarlo als interesats, la meva misió que- «dará terminada».

PAU Molt be, molt be! (*Alegria dels quatre del fons. D. Pau 's queda mirant á Mossen Francisco. Pausa*). Molt be! molt be! (*Nova pausa. Pau torna á mirar á Mossen Francisco y mentres aquest baixa 'ls ulls, Pau's gira pera que no se li escapi 'l riurer*). Si que te rahó 'l meu nebot, sí!! (*En Rafel que sent aixó 's recorda qu'ha dit abans en el seu oncle que no fes cas de Mossen Francisco, perque está guillat, y ab mímica ho fa saber á 'ls altres, tots quins juntan las mans y quedan com desilusionats*).

M. FR. De manera que troba que te rahó!

PAU Vaya!

M. FR. De manera que puc dirli desd'are que vosté li dona permís pera casars' ab la Marieta.

PAU Ab una condició.

M. FR. Vosté dirá.

PAU Que sigui vosté qui 'ls dongui la benedicció. Si es aixís, concedit.

M. FR. Moltes gracias Don Pau... Com pagarli...? Precisament també l'havíam tocat aquest punt.

PAU Ah! Si?

M. FR. Si senyor; de manera qu'aixó era ja cosa prèviament convinguda. Jo'ls casaré á tots quatre.

PAU Vaja: que sigui enhorabona y fássils ben casats.

M. FR. (*S' alsa. Els del fons 's retiren*). Aixó qui ho ha de fer es Nostre Senyor y, si 'ls convé, ja 'ls en farà. Ab el seu permís vaig á donarlshi la bona nova.

PAU Vagi, mossen Francisco; vagi en nom de Deu... (*Mutis de Mossen Francisco p'el fons. D. Pau 's posa á riurer á satisfacció, á temps qu'entra en escena la senyora Reparada*).

ESCENA IX

Reparada y Pau

REP. Ja ha terminat la conferencia?

PAU (*Rihent*). Ay, si senyora!

REP. Está molt alegre.

PAU Si no n'hi ha pera menos. Pobre senyor! Sort qu'en Rafelet m'havía previngut dihent-me que no 'n fes cas, perque Mossen Francisco está xiflis.

REP. (*Ab espontaneitat*). Ja l' havém esgarrada!

PAU Vosté també!

REP. Que vol dir?

PAU ¿No veu que no ve á tom aixó de respondrer que l'han esgarrada?

REP. Anem á veurer: de qué li ha parlat mossen Francisco, si 's pot saber?

PAU Senzillament: ha dit una pila de disbarats: qu'en Rafelet 's vol casar ab la Marieta, que l'Amelia estima á n' en Manelet... Demani.

REP. Y d'aixó 'n diu disbarats?

PAU Ay, ay, ay! (*Cridant*). Rafel!

REP. Si en Rafelet y la Marieta fa una pila d'anys que s'estiman y en Manel está boig per l'Amelia. Y qué li ha dit vosté á Mossen Francisco?

PAU Que vol que li hagi dit, senyora? M'he guardat molt de durli la contraria. (*Cridant*). Rafel! Rafel!

REP. Rafelet!

ESCENA X

Rafel y dits

RAF. (*Entrant*). Que 'm cridava oncle? Dispensi! Estava enrahonant ab mossen Francisco, que 'm donava compté de l'entrevista tinguda ab vosté. Gracias, oncle. No esperava menos del seu bon cor. Are cridaré á la Marieta, pera que li demostrí aixís mateix el seu agraument. Sí oncle, si...

PAU Pero...

RAF. Vosté sab qu'he sigut sempre un bon xicot qu'ha sapigut apreciar y aprofitar el seu carinyo, la seva tolerancia y els seus diners...

PAU Pero...

RAF. Y no vuy, ni puc, ni dec permetrer que vosté á qui tan estimo visqui sol, ni entregat per mes temps á mans mercenarias. Vosté 's va fent vell y necessita una bona companyía. Donchs be, anirém tots á Calonge, tots á viurer ab l'oncle Pau. Y la Marieta'l cuidarà com una filla amorosa y tendre, y qui sab si ab el temps, y convenut á forsa de tractarla de las condicions qu'adornan á la meva futura mamá, la senyora Reparada, arribará á escullirla pera compartir ab vosté 'l *tálamo nupcial*.

PAU Prou! Prou! Rafel! Prou!

RAF. Sí, oncle. Prou. Ja li he dit tot. (*Pausa*).

PAU No 'm deyas que no fés cas de lo que 'm digués Mossen Francisco? No 'm deyas qu' el pobre senyor no estava sencer? Anem á veurer: qui es el boig aquí? Es ell? Ets tú? Sou tots vosaltres? O entre tots voleu fermhi tornar á mí?

RAF. Res d'aixó, oncle. Aquí ja no hi ha boigs. Tots els que ho eran están sans y bons, gracias al meu sistema curatiu. Si algún ne queda es el senyor Rafecas que si va tornar al cap d'una hora de trobars' á Barcelona y de coneixer á la cupletista del Eden (*Cri-dant*) Marieta, Manelet, Amelia...

- PAU Es á dir que lo que m'ha contat Mossen Francisco...?
- RAF. Es la veritat, oncle; es la veritat.
- PAU Es á dir que l'Amelia...?
- RAF. L'Amelia está perduda per en Manelet. (*Entran Marieta, Amelia y Manelet*). Miri: aquí 'ls te á tots. Ells li confirmarán lo que li ha dit mossen Francisco y lo que jo li acabo de contar.

ESCENA XI

Marieta, Amelia, Manelet y dits

- RAF. (*Als que van entrant*). Vaja, veniu aquí. L'oncle desitja sentir dels vostres llavis...
- PAU (*Tallantli la paraula*). Are calla, Rafelet. Ja has parlat prou.
- RAF. Perdoni, oncle!
- PAU Em sembla qu'are 'm toca á mí. Comensém per l'Amelia. Escolta tú, gata moixa. Es cert, com m'ha dit mossen Francisco, que no estimas al meu nebot?
- AMEL. (*Ab els ulls baixos*). Es cert...! No l'estimo...
- PAU Y per qué?
- AMEL. (*Alsant las espatllas*). Perque ell tampoc m'estima á mí!
- PAU Y es cert, aixis mateix, qu'estimas á n'en Manelet?
- AMEL. (*Després d'una curta pausa y sempre ab els ulls baixos*). Si el papa ho vol, sí.
- PAU Y si el teu pare no ho vol?
- AMEL. (*Aixis mateix, després d'una petita pausa*). Si el papa no ho vol... em sembla que també l'estimaré.
- PAU (*A Manel*). Y vosté?
- MAN. Joestic boig per ella.
- PAU Vaja; ja'n tenim un parell. (*A Marieta, mentres Manel's dirigeix y figura parlar ab l'Amelia*). Y vosté?
- MARI. Jo...
- PAU Vosté está disposada á fer la felicitat del meu nebot?
- MARI. No desitjo altre cosa, perque l'estimo ab deliri.

- RAF. Com jo á n'ella, oncle.
PAU Y está disposada aixís mateix á anar á viurer á Calonge?
- MARI. Ab tal que vingui la mamá...
PAU Ja 'n tením dos!
REP. Jo no puc anar á Calonge á viurer ab vosaltres. Ja sab vosté, Don Pau, lo que son els pobles. Si visquéssim tots plegats, solter vosté, viuda jo... Ja sab lo que son els pobles. Cada hú hi diría la seva y en patiría el seu bon nom y la meva dignitat.
- PAU Y si d'alló qu' havíam dit qu' en parlaríam no 'm parléssim mes y ho donguéssim per cosa feta...?
- REP. (*Ab els ulls baixos y suspirant*). Ay, Don Pau...!
- PAU Ja 'n tením tres! Noy! (*Al seu nebot*). Crida á Mossen Francisco.
- RAF. Tot seguit, oncle. (*Dirigints' á la porta del fons*). Mossen Francisco! Mossen Francisco! Vingui si es servit, que l'oncle Pau el demana.

ESCENA XII

Mossen Francisco y dits

- M. FR. (*Entrant*). Que se'ls ofereix?
- RAF. L'oncle 'l demana.
- PAU Mossen Francisco!
- M. FR. Don Pau!
- PAU En virtut de la conferencia celebrada ab vosté, acabo de consultar á tots els aquí presents y sembla que tots, inclús la senyora Reparada y un servidor, están disposats á que vosté 'ls dongui la santa benedicció y els uneixi ab el llás indissoluble del matrimoni.
- M. FR. Ho celebrego de tot cor. El matrimoni es la mes gran de las institucions humanas pera la consagració de la familia. Are, ab el seu permís, donaré un consell á 'ls joves. (*Dirigints' á Rafelet y Marieta*). Rafelet!
- RAF. (*A Mossen Francisco, besantli la ma. Marieta fa altre tant*). Paraula es pañula. Segui-

- ré'ls seus consells al peu de la lletra. D'avuy endavant desapareix «la clínica del embut» y á Calonje falta gent, al costat del oncle.
- M. FR. Molt bé y recordin sobre tot tan l'un com l'altre, que la moral cristiana ha d'ésser el fonament de la seva futura prole. (*Dirigints' á Manelet*). Manelet.
- MAN. (*Besa la ma á Mossen Francisco y diu á l'Amelia*): Bésali la ma, Amelia, á Mossen Francisco. (*Amelia ho fa*).
- M. FR. Manelet. Ja veu que la sort entra per ahont menos un se figura. Aquesta criatura ignoscent, branca de romani·arrancada de las montanyas de Girona, ha vingut providencialment á durli la fortuna y la felicitat. Procuri conservarlas essent un bon marit y estimantla sempre, com ella segurament l'estima y l'estimarà.
- MAN. Si pare. Aixís ho farem.
- PAU (*A Reparada mentres Mossen Francisco está encare parlant ab Manelet*). Ja veu qu'aviat ens havém entés.
- REP. Ja ho veig.
- PAU (*A Mossen Francisco*). Y pera nosaltres, que no te cap consell, Mossen Francisco?
- M. FR. Si senyor, pera vostés las paraulas de Deu Nostre Senyor als nostres primers pares: «Crescité et multiplicamine».
- PAU Gracias Mossen Francisco, pero 'm sembla qu'haurém fet tart.

ESCENA ÚLTIMA

Senyor Rafecas y dits

- AMEL. (*Veyent entrar al senyor Rafecas*). El papa!
El papa!
- S. RA. (*Entrant trist y malhumorat*). Deu los guard!
- RAF. Senyor Rafecas! Arriva á temps.
- REP. Arriva á punt senyor Rafecas.
- MAN. Ha sigut oportú!
- AMEL. Papa!
- MAN. Papa!
- S. RA. (*Girantse y mirant ab estranyesa á Manel*).
- PAU Estávam esperant que vinguessis pera cele-

brar el quart matrimoni. Acabém de concertarne tres: el meu ab la senyora Reparada, el del meu nebot ab la Marieta y el de la teva filla ab en Manelet... (*El Sr. Rafecas queda ab la boca oberta*). Sí; no t' estranyi. Donada la nostra amistat, sabia qu'havías d'aprobar lo que jo fés en nom teu y m' he anticipat y he donat el consentiment á tots. Mossen Francisco queda encarregat de qu'ens tirin trona avall y de donarnos á tots la santa benedicció.

- S. RA. (*Després d'un moment de pausa*). Si, Pau, has fet molt bé, perque jo ja no soc ningú.
- PAU Y aixó?
- S. RA. Perque m'he begut l'enteniment.
- RAF. Ja li he dit, oncle. L'únic boig que queda en aquesta clínica es el senyor Rafecas.
- S. RA. Sí, Rafelet. Dius be. Aquí no queda mes boig que jo.
- PAU Quin te la culpa?
- S. RA. Jo.
- PAU Per' haverte deixat seduhir per la carn tendre y emportar p'el pot de pomada.
- MAN. (*Ab estranyesa*). El pot de pomada?
- REP. Qui es el pot de pomada?
- PAU La seva rateta!
- RAF. La Sofia!
- S. RA. Sí, la Sofia, la Sofia! Vaya unas bojas com tenías aquí!
- PAU Y ahont l'has deixada?
- S. RA. (*Després d'un moment de pausa y suspirant*). M'ha fugit!
- TOTS Oh!
- RAF. Sola?
- S. RA. No! Sola, no... Ab cinc cents duros qu' acabava de cobrar en el Banc d'Espanya y que li havia donat á guardar per por de que me'ls robessin.
- PAU Quan l'esqué es tan dols, un s' deixa pescar ab satisfacció. No ho deyas?
- M. FR. Aixó, senyor Rafecas, fa bó 'l proverbi que diu: «naps y cols per l'advent y cada cosa á son temps», y qu' á l'edat de vosté no's poden donar mals passos perque ocasionan malas caigudas.
- S. RA. Aixó lo que demostra qu'en aquesta clínica,

com vaig dir desde 'l primer día, els que son boigs s'hi curan y els que no ho son s'hi tornan.

PAU Doncs are, tots á Calonje;
 tu, sol, p' el' pecat comés.
 Nosaltres irém els tres
 ab nostra mitja taronja.

RAF. (*Al públic*):
 Y com qu' á la fi ha sigut
 la meva ilusió lloada,
 desd' are queda tencada
 LA CLÍNICA DEL EMBUT.

FI DE LA COMEDIA

Obras dramáticas del mateix autor

CATALANAS

La Mare de Deu del Mont, drama en tres actes y en vers, original.

El cor y l' ànima, drama en tres actes y en vers, original.

La pubilla de Caixás, drama en tres actes y en vers, original.

El Túnel, drama en tres actes y en vers, original.

Una casa de boigs, comedia en quatre actes y en prosa, arreglo de l' obra alemana *Una idea boja*.

Els dos Crepuscles, drama en tres actes y en prosa, original.

Fugint del niu, comedia en tres actes y en prosa, original.

Animas Perdudas, drama en quatre actes y en prosa, original

La clinica del Embut, comedia en tres actes y en prosa, original.

Dos companys mal avinguts (1), joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá, de l' obra *Meglio soli che mal accompagnati*.

La minyona del Rector, joguina en un acte y en prosa, arreglo del francés.

Lucrezia Borgia, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.

Rin, joguina en un acte y en vers, arreglo del italiá.

La cosina de la Lola, comedia en un acte y en prosa, original.

Butifarras dolças, comedia catalana-portuguesa en un acte y en prosa, original.

Antony, Mestre de ball, joguina en un acte y en prosa, original.

Mala partida, comedia en un acte y en prosa, original.

Amor y Art, diálec en prosa, original.

(1) En colaboració ab D. Victor Rahola.

CASTELLANAS

Durante el baile, diálec en vers, traducció de Paillerón.

Un marido impertinente, comedia en un acte y en vers, original, en colaboració ab D. Frederic Rahola.

Coquetilla, comedia en un acte y en vers, original.

El juramento de Pepe, comedia en un acte y en prosa, arreglo del francés.

La Pálida, drama en tres actes y en vers, original.

Bromitas de Carnaval, comedia en un acte y en vers, original.

Las horcas caudinas, comedia en un acte y en vers, arreglo del italiá.

Perico el jardinero, pasatemps en un acte y en prosa, original.

ITALIANAS

La Madre, drama de J. Rusiñol.

Via Crucis, drama de I. Burgos.

Fuggendo dal nido, traducció de «Fugint del Niu».

TRADUHIDAS PER ALTRES AUTORS

Huyendo del nido, traducció de Carlos y Enrique de Arroyo.

Anime perse, traducció de Giuseppe Giusti Sinopoli.

I due crepuscoli, traducció de Giuseppe Giusti Sinopoli.

Aria osigenata, traducció de «Perico el jardinero» de Giuseppe Giusti Sinopoli.

